

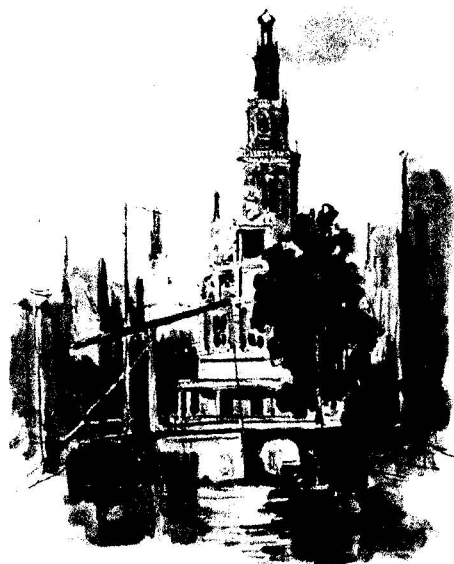
hollands noorderkwartier

jaargang 18
nummer 2
juni 2004

aflevering **58**

In dit nummer o.a.:
Genealogie Toontje Poland
Onderwijzend personeel
In slavernij gevangen
Kwartierstaat kaasvader
Handelsstad Alkmaar

ISSN: 1383-6773

Inhoud aflevering 58, jaargang 18, nummer 2, juni 2004

Van de voorzitter.....	25
Agenda afdelingsavonden.....	26
Nieuwe locatie afdelingsavonden.....	26
Kwartierstaat Cees Koopman.....	27
Alkmaar, handelsplaats bij uitstek.....	43
Onderwijzend personeel.....	45
In slavernij gevangen.....	51
Toontje Poland (genealogie Poland).....	56

Datum inlevering kopij en verschijning HNK Afdelingsblad:

Nummer 59: vóór 15 augustus 2004, verschijnt in september 2004

Nummer 60: vóór 15 november 2004, verschijnt in december 2004

Colofon

Hollands Noorderkwartier is een uitgave van de gelijknamige afdeling van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) en verschijnt drie à vier keer per jaar. NGV-leden, ingedeeld als lid van HNK, ontvangen het blad gratis thuis. NGV-leden buiten het verzorgingsgebied van HNK kunnen zich als 'bijkomend lid' van HNK opgeven bij de secretaris van de NGV, postbus 976, 1000 AZ Amsterdam; de daarvoor geldende contributietoeslag ad € 8,50 per jaar wordt centraal door de NGV geïnd. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van € 8,50 per jaar, te storten op postbankrekeningnr. 108334 t.n.v. NGV afdeling Hollands Noorderkwartier te Alkmaar, o.v.v. 'abonnement HNK-afdelingsblad'.

Losse nummers normaal € 1,15, deze speciale uitgave € 2.

Oplage: 800 exemplaren

Vormgeving en zetwerk: Redactie HNK

Druk: Kopieerinrichting Noordeloos, Scheldestraat 21, Alkmaar

De inhoud van ingezonden stukken valt buiten de verantwoording van de redactie. Artikelen kunnen door de redactie worden aangepast; over plaatsing beslist de redactie.

Op de voorpagina: I.h.k.v. Alkmaar 750 jaar stad: *De Waag*, een prent uit ca. 1885 van L. Hardenberg. Bron: Beeldbank Reg. Archief Alkmaar.

In dit speciale HNK-nummer wil ik beginnen om namens de afdeling Hollands Noorderkwartier van de NGV de stad Alkmaar en haar bestuurders en bewoners geluk te wensen. Dit naar aanleiding van het feit dat de stad dit jaar feestelijk herdenkt dat het 750 jaar geleden haar stadsrechten verkreeg. Ook binnen onze afdeling meenden wij een aantal jaren geleden dat dit gegeven een geschikte aanleiding moest zijn om de jaarlijkse Genealogische dag in 2004 binnen de poorten van de feestvierende stad te houden.

Er is in de afgelopen jaren veel werk verzet door een vaste groep medewerkers. Deze mensen zijn voor het welslagen van de dag onmisbaar gebleken. Een bijzonder woord van dank richt ik tot een aantal auteurs, die zowel het themanummer van Gens Nostra als dit nummer en de volgende nummers van het HNK-afdelingstijdschrift van kopij hebben voorzien. Telkens staat daarbij Alkmaar centraal.

Ook de bijzondere medewerking van het Regionaal Archief en de Historische Vereniging Alkmaar moet hierbij vermeld worden. Daarnaast is ook de raad-en-daad van het gemeentebestuur en de medewerking van het Stedelijk Museum onmisbaar gebleken.

De gevarieerde lezing in de ochtend door de heren Drs. H. de Raad, verbonden aan het Regionaal Archief, en Dr. D. Aten, waterschapshistoricus, verbonden aan het Hoogheemraadschap Uitwaterende Sluizen in Hollands Noorderkwartier, waarin Alkmaar en zijn omgeving met de handel en nijverheid centraal staat, zal de toehoorders bijzonder boeien en van veel achtergrondinformatie voorzien. Ook het middagprogramma met stadswandelingen, museumbezoek en de kennismaking met de Historische Vereniging Alkmaar en haar gebouw aan de Oudegracht zijn de aandacht waard. De dag wordt afgesloten met een receptie in het stadhuis van Alkmaar en een diner voor de deelnemers die zich daarvoor hebben opgegeven. Ook aan niet-leden en belangstellenden is gedacht. Voor hen is de markt in De Vest vanaf 13.30 uur te bezoeken waarbij ook een interessante beginnerslezing kan worden bijgewoond. Deze kennismaking met onze hobby is voor de bevolking van Alkmaar en omgeving en alle andere belangstellenden mogelijk voor een feestprijs van 1 euro!

Het bestuur is dan ook van mening dat deze dag een succes zal worden en wenst alle deelnemers veel genoegen.

Afdelingsavonden HNK

Voor het nieuwe seizoen staan de volgende afdelingsavonden op de agenda. In het septembernummer wordt u nader geïnformeerd.

- 8 september 2004: Contactbijeenkomst-Beginnersavond-Bibliotheek
kwartierspreker: J. Muelink over 'Het Schoorl-project'.
- 13 oktober 2004: Lezing, vragenurtje, vooraf bibliotheek.
- 10 november 2004: Contactbijeenkomst-Beginnersavond-Bibliotheek
kwartierspreker: G. Telman over 'Wat drijft u bij uw onderzoek?'.
- 5 februari 2005: Contactbijeenkomst-Beginnersavond-Bibliotheek
kwartierspreker: J. Kaldenbach over 'Het Oud Notariëel'.

Nieuw seizoen nieuwe locatie

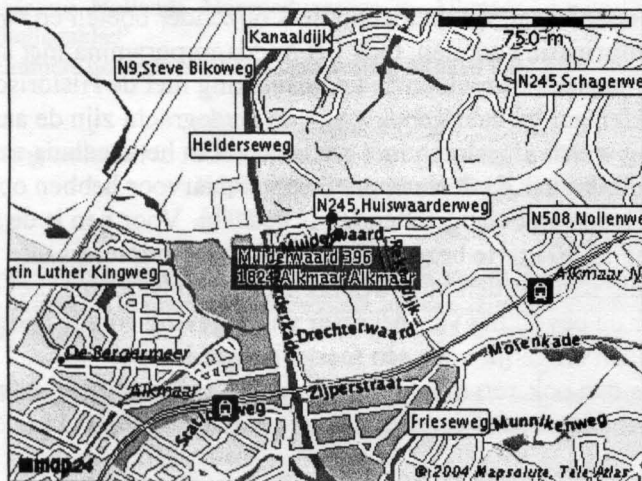
Met ingang van het seizoen 2004-2005 (september a.s) zullen wij een nieuwe locatie voor onze bijeenkomsten in gebruik nemen.

Onze afdelingsavonden zullen met ingang van 8 september worden gehouden in ontmoetingscentrum "De REKERE".

Het gebouw is gelegen aan de **Muiderwaard 396 te Alkmaar, Huiswaard 1**, naast het winkelcentrum. In de **bovenzaal** van het gebouw zullen alle belangstellenden vanaf 19.00 uur hartelijk worden ontvangen. De toegang is gratis. Parkeerruimte bij het winkelcentrum.

Het gebouw is per bus te bereiken, bushalte "de Rekere" aan de Muiderwaard, u kunt daarvoor gebruikmaken van de buslijnen 11, 20 en 21.

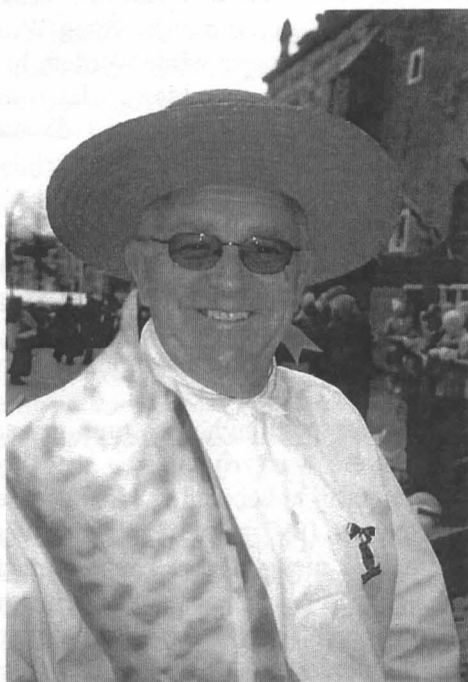
Het NS-station ALKMAAR-NOORD ligt op een kleine 10 minuten lopen afstand. Voor details zie onderstaand kaartje.

Bij de voorbereiding van de viering van het 750-jarig bestaan van de stad Alkmaar werd het idee geopperd een artikel te wijden aan de kaasdragers. Eén van de activiteiten was een bezoek aan het huidige kaasdragersgilde. De werkgroep 'Alkmaar 750 jaar' van Hollands Noorderkwartier werd daar hartelijk ontvangen door kaasvader (zie toelichting aan het eind van dit artikel) Cees Koopman en oud-kaasvader Jan van Staten die veel informatie verschaften. Daarnaast werd onderzoek verricht in het archief te Alkmaar waar de kwartierstaten van beide kaasvaders werden uitgezocht. Vanwege ruimtegebrek worden deze kwartierstaten in twee delen gepubliceerd. In dit deel vindt u de voorouders van Cees Koopman, in het volgende nummer die van Jan van Staten. Het was verrassend dat beide kaasvaders aan elkaar verwant zijn in de 5de en 6de generatie via de zusjes Gorter. Zie hiervoor het *geneagram* aan het eind van dit artikel.

Zestig jaar geleden werd Cees Koopman geboren. Na de lagere school bezocht hij de V.G.L.O. Cees wilde eigenlijk varen en de opleiding tot matroos op de Pollux volgen maar z'n vader vond dat hij eerst maar eens een vak moest leren en zo belandde Cees in de horeca. Pa had connecties en Cees ging eerst naar de Pilaren in Bergen, vervolgens naar het Parkhotel en daarna naar de Hooghe Vuursche, waar hij het bracht tot "chef de rang".

Maar de zee bleef trekken en in 1961 werd hij bij de Maatschappij Nederland steward op de Zuiderkruis. Daar maakte hij reizen van Nederland naar Nieuw-Guinea met 800 soldaten aan boord. Ook voer hij op een vracht/passagiers-boot naar Nieuw Zeeland en terug, en zorgde voor de 12 passagiers.

Kaasvader Cees Koopman

In 1964 moest Cees in militaire dienst. Om een zakcentje bij te verdienen ging hij in de weekenden taxi rijden bij zijn vader. Ook na zijn diensttijd bleef hij taxichauffeur. Het taxi bedrijf was in 1934 door opa Cees opgericht en na diens overlijden in 1948 door zijn oma Gartje Staal voortgezet. In 1975 nam Cees het bedrijf over totdat zijn zoon Ed het in 2000 weer overnam.

Behalve taxi rijden werd er ook 'trouw- en rouw' gereden, én nog 'ambulance'. Dat laatste ging toentertijd veel amateuristischer dan tegenwoordig. Cees had een E.H.B.O. diploma en werd door doktoren van het Sint Elisabeth Ziekenhuis en het Centraal Ziekenhuis bijgeschoold in het behandelen van patiënten. Dit alles is nu veel professioneler geworden.

De ambulance was in particuliere handen en dat is nog steeds zo. Cees vond het te bureaucratisch worden en is ermee opgehouden. Hij heeft het prachtig werk gevonden en heeft het gemist.

In 1985 deed Cees mee aan een zaalvoetbaltoernooi en na afloop, tijdens het drinken van een biertje, vroeg Willem Borst, die al kaasdrager was, of Cees ook kaasdrager wilde worden. In eerste instantie zag Cees dat niet zo zitten, maar een paar biertjes later wel. De vrijdag daarop ging hij met Willem mee en hij is tot op de dag van vandaag met de kaasmarkt verbonden. Kaasdragers zijn op vrijdag van 7 uur 's morgens tot 1 uur 's middags als ambtenaar in dienst van de stad Alkmaar. Zij worden eerst medisch gekeurd voordat ze kaasdrager worden.

Het eerste jaar had Cees veel last van spierpijn door het sjouwen van de berries volgeladen met kaas (125 kg). Cees begon bij het "Rode Veem". Van de toenmalige kaasvader Jan van Staten kreeg hij al gauw de bijnaam "de Tolk", omdat hij de buitenlandse toeristen kon vertellen wat er allemaal gaande was op de markt.

Cees heeft ook in het bestuur gezeten. De gemiddelde leeftijd van de kaasdragers was vrij jong en men vond het wel prettig om er een paar ouderen erbij te hebben, vandaar dat Cees ook een tijdje in het bestuur heeft gezeten. In 1997 stelde Cees zich verkiesbaar als kaasvader, maar werd uiteindelijk niet gekozen. Toen de functie in 2001 weer vrij kwam had Cees eerst geen zin, maar op aandringen van zoon Marco, die ook kaasdrager is, heeft hij zich weer beschikbaar gesteld. Ook Ron Westra, alias "de Klep" was voorgedragen. Maar deze keer was het de beurt van Cees.

Generatie I

- 1. Cornelis Johannes (Cees) Koopman**, geb. Alkmaar 14-3-1944,
tr. Alkmaar 8-7-1966, tr. kerk Alkmaar 5-8-1966 **Johanna
Geertruida Maria (Janny) Cornelissen**, geb. Alkmaar 4-8-1945,
d.v. **Johannes Meinandus Cornelissen** en **Soutje Roos**.
Kinderen:
 - 1. Eduard Meinandus Johannes Koopman**, geb. Alkmaar
27-10-1967, tweeling met
 - 2. Marcus Petrus Koopman**.

Generatie II

- 2. Jan Piet Koopman**, geb. Haarlem 16-7-1920,
tr. Alkmaar 25-6-1942
- 3. Elisabeth Deen**, geb. Amsterdam 2-3-1918

Generatie III

- 4. Cornelis Nicolaas Koopman**, alias de Boedha, ged. Bergen (RK, H.H.
Petrus en Pauluskerk) (*doopget. Adrianus Peperkamp en Geertruida
Koopman*), geb. Bergen ('t Woud) 10-07-1887, schoenmaker,
chauffeur, overl. Alkmaar 17-09-1949,
tr. Haarlem 2-5-1917, tr. RK kerk Bergen 3-5-1917
- 5. Gartje Staal**, geb. Nieuweschans (Groningen) 23-03-1895, overl.
Alkmaar 30-04-1986, Gartje tr. (2) Alkmaar 28-4-1955 **Petrus
Pannekeet** geb. Heerhugowaard 18-11-1889, overl. Alkmaar
2-6-1972 Alkmaar, wed.v. **Gesina Maria Huiskens**, eerder van
Trijntje Buur, z.v. **Arie Pannekeet** en **Neeltje Rood**. *Gartje was de
oprichtster van Kotax, een taxibedrijf. Het gezin woonde in Alkmaar
o.a. aan de Noorderkade 31, Druivenlaan 51, 2de Tuindwarsstraat
21, Stuartstraat 71 en in 1937 Lindegracht 43a. Cornelis dankte zijn
bijnaam aan zijn lengte en omvang.*
Kinderen:
 - 1. Jan Piet Koopman**, geb. Haarlem 16-07-1920 (zie 2).
 - 2. Cornelis Koopman**, geb. Haarlem 21-02-1922, overl. Alkmaar
25-1-1982, tr. Alkmaar 4-9-1946 Alkmaar **Geertruida van den
Berg**, geb. Bergen 14-7-1919, d.v. **Gerbrand van den Berg** en
Geertruida Koopman (*zij is d.v. kwartier 17 kind 6*)
 - 3. Jochem Koopman**, geb. Alkmaar 14-09-1929, overl. Alkmaar
07-10-1929, tweeling met
 - 4. Albert Koopman**, overl. Alkmaar 05-10-1929.

6. **Cornelis Deen**, geb. Wervershoof 2-10-1892
tr. Alkmaar 14-5-1918, sch. Alkmaar 30-9-1927
7. **Bregitta Sophia Hooiboer**, geb. Zuid-Scharwoude 18-3-1894, overl.
Zaandam 7-12-1957. Bregitta tr. (2) Bussum 3-4-1935 **Hendrik Schoehuys**.
Kinderen:
1. **Elisabeth Deen**, geb. 2-3-1918 Amsterdam (zie 3).
 2. **Pieter Cornelis Deen**, geb. Obdam 24-4-1919.
 3. **Cornelis Johannes Deen**, geb. Medemblik 9-4-1921, overl.
Medemblik 23-4-1921.
 4. **Cornelis Johannes Deen**, geb. Alkmaar 20-7-1922.
 5. **Meinardus Gerardus Deen**, geb. 5-7-1923 Alkmaar, overl.
Alkmaar 23-1-1924.

Generatie IV

8. **Petrus Koopman**, geb. Alkmaar (Westdijk wijk FN 98) 22-03-1861,
landman, veekoper, stalhouder, overl. Haarlem 21-3-1947,
tr. Bergen 24-04-1883
9. **Margaretha Stadegaart**, geb. Sint Pancras 20-02-1863, overl. Haarlem
23-5-1919. *Voor 1884 woonden ze in Heerhugowaard. In 1889 zijn
ze naar Egmond aan de Hoef verhuisd. In 1903 woonden ze in
Alkmaar, Scharloo 16 en in 1907 vertrokken ze naar Bennebroek,
Heerenweg, café "Oud Berg en Dal".*
Kinderen:
1. **Johanna Elisabeth Koopman**, geb. Bergen 03-05-1884.
 2. **Elisabeth Johanna Koopman**, geb. Bergen 03-10-1885.
 3. **Cornelis Nicolaas Koopman**, geb. Bergen ('t Woud) 10-07-1887
zie (4).
 4. **Geertruida Alida Koopman**, geb. Bergen ('t Woud)
31-10-1888, tr. Bergen kerk RK 11-4-1917 **Johannus Roeland
Hendricus Smits**. *Geertruida woonde in Egmond aan de Hoef en
ging in 1907 naar Bennebroek.*
 5. **Nicolaas Cornelis Koopman**, geb. Egmond-Binnen 12-3-1891.
 6. **Petrus Koopman**, geb. Egmond-Binnen 2-6-1893.
 7. **Adelbertus Koopman**, geb. Egmond-Binnen 10-4-1895.
 8. **Johannes Koopman**, geb. Egmond-Binnen 4-4-1897.
 9. **Alida Johanna Koopman**, geb. Alkmaar 26-4-1899.
 10. **Laurentius Hendrikus Koopman**, geb. Alkmaar 21-10-1900.
 11. doodgeboren zoon, aangegeven Alkmaar 29-9-1903.

12. **Adrianus Koopman**, geb. Alkmaar 26-7-1905.
10. **Jan Staal** geb. Nieuweschans 16-7-1869
tr. (2) Nieuweschans 12-7-1902 **Hinderika Groen**, geb.
Finsterwolde ca. 1873, d.v. **Jan Groen** en **Wesselina Smit**,
tr. (1) Nieuweschans 20-9-1890
11. **Nantje Hinderks** geb. Wijmeer in Pruisen 30-1-1865, overl.
Nieuweschans 3-9-1900.
Kinderen, geb. en overl. te Nieuweschans:
1. **Hinderk Staal**, geb. 8-3-1890, overl. 25-9-1899. *Hij werd
gewettigd bij het huwelijk van zijn ouders.*
2. **Marijke Staal**, geb. 8-9-1891, overl. 25-9-1899.
3. **Aaltje Staal**, geb. 28-9-1893, tr. Nieuweschans 28-8-1920
Jochum Antoon van Arum geb. Haarlem 1891, z.v. **Christiaan
van Arum** en **Antje van Vels**.
4. **Gartje Staal** geb. 23-3-1895 zie (5).
5. **Pieter Staal** geb. 31-3-1896, tr. Beerta 3-7-1920 **Jantje Noor**,
geb. Beerta (Oudedijk) ca. 1899, d.v. **Derk Noor** en **Jantje
Sweerdman**.
6. **Jan Staal**, geb. 12-2-1898, overl. 18-3-1910.
7. **Christiaan Staal**, geb. 11-7-1900, overl. 21-8-1900.
12. **Pieter Deen**, geb. ca. 1862, in 1918 landbouwer te Obdam, tr.
13. **Elisabeth Manshanden**, geb. ca. 1864.
14. **Cornelis Hooiboer**, geb. Heerhugowaard 27-5-1867, kleermaker,
tr. Schagen 9-9-1892,
15. **Anna Kuis** geb. Schagen 2-10-1862.
Het gezin vertrekt in maart 1895 naar Alkmaar.

Generatie V

16. **Nicolaas (Klaas) Koopman** geb. Akersloot 23-10-1816, landman,
overl. Alkmaar (Ramen 13) 04-03-1888, tr. Alkmaar 02-05-1841
17. **Johanna (Jannetje) Droog**, geb. Oterleek 19-02-1817, overl. Alkmaar
(Breestraat 19) 11-11-1893. *Vlgs Bev. Reg. Alkmaar, woonden de
vader van Klaas en zijn zusje Agie ook bij hen.*
Kinderen, allen geboren te Alkmaar:
1. **Hendrik Koopman** geb. 27-1-1842.
2. **Klaas Koopman**, geb. 4-2-1846, landman,

- tr. Akersloot 30-05-1869, **Maria Anna Kramer**, geb. Akersloot 18-10-1849, overl. Alkmaar 6-9-1915, d.v. **Hendrik Kramer** en **Antje Schouten**.
3. **Guurtje Koopman**, geb. 13-04-1851.
 4. **Geertruida Koopman**, geb. 25-12-1852, overl. Alkmaar 10-11-1902 Alkmaar, tr. Alkmaar 05-05-1872 **Arie Peperkamp**, kastelein en stalhouder, geb. Bergen 6-11-1847, overl. Alkmaar 5-11-1911, z.v. **Jan Peperkamp** en **Maartje Roobeek**.
 5. **Geertje Koopman**, geb. 27-05-1855, overl. Alkmaar 20-12-1855.
 6. **Johannes Koopman**, jager en marktkoopman, geb. 21-09-1859, overl. Alkmaar 4-3-1937, tr. Abbekerk 20-04-1882, **Geertruida Langedijk**, geb. Abbekerk 02-08-1860, d.v. **Pieter Langedijk** en **Keetje van Berkel**.
 7. **Petrus Koopman**, geb. 22-03-1861 (zie 8)
18. **Cornelis Martinus Staadegaard**, landman, geb. Bergen ('t Woud) 20-04-1831, overl. Bergen 20-04-1881 tr. Alkmaar 11-01-1857
19. **Elisabeth Roskam**, geb. Bergen (Wimmenum) 18-05-1834, overl. Noord-Scharwoude 24-04-1898.
 Kinderen:
1. **Margaretha Staadegaart**, geb. Sint Pancras 3-12-1857. *Zij is jong overleden, waarschijnlijk 5 jaar oud geworden.*
 2. **Margaretha (Maartje) Staadegaart**, ged. Sint Pancras 20-02-1863 (zie 9).
 3. **Alida Staadegaart**, geb. Bergen (Kerkdijk) 12-10-1868, overl. Noord-Scharwoude 13-9-1893.
 Elisabeth tr. (2) Bergen 18-06-1884, **Petrus Brugeman**, landbouwer, geb. Noord-Scharwoude 15-11-1832, z.v. **Joseph Brugeman**, koopman en **Guurtje Bruin**.
 Hieruit 3 kinderen, allen jong overleden.
20. **Garrelt Staal**, geb. Bunde (Pruisen) (*Bunde ligt in Duitsland net over de grens, bij Nieuweschans*) 11-9-1839 tr. Nieuweschans 22-7-1865
21. **Marijke Weerts Loger**, geb. ca. 1840 Tichelwarf (Duitsland)
 Kinderen:
1. **Garrelt Staal**, geb. Tichelwarf (Bonda Hannover Stadt Pruisen) 15-12-1861, tr. Beerta 18-6-1887 **Grietje Kruizinga**, geb. Beerta (Oudedijk) ca. 1864, d.v. **Tonnis Kruizinga** en **Aaltje Reit**.

2. **Antje Staal**, geb. Nieuweschans 16-11-1863, tweeling met volgende kind, tr. Beerta 24-11-1883 **Tobias Hector**, geb. Nieuw Beerta ca. 1857, z.v. **Benedictus Hector** en **Frouwke Graver**.
3. **Wiert Staal**, geb. Nieuweschans 16-11-1863, tr. Nieuweschans 9-11-1889, **Elsina Kuiper**, geb. Wijmeer (Duitsland) ca. 1870, d.v. **Johan Kuiper** en **Gesien Dannen**.
4. **Geessien Staal**, geb. Nieuweschans 3-1-1866, tr. Nieuweschans 24-3-1888 **Jakob Jans Wiebrants**, geb. Beerta (Oudedijk) ca. 1861, z.v. **Jan Wiebrants Wiebrant** en **Tetje Ruiter**.
5. **Foelke Staal**, geb. Nieuweschans ca. 1868 tr. Nieuweschans 21-4-1900 **Christiaan Smit**, geb. Nieuw Beerta ca. 1866, z.v. **Jan Christiaans Smit** en **Harmke Lubbers**. Christiaan tr. (1) Nieuweschans 2-11-1889 **Anna Koolman**, geb. Nieuweschans ca. 1861, d.v. **Lodewijk Koolman** en **Anna Menke**. *Christiaan en Anna laten een kind bij hun huwelijk wettigen.*
6. **Garrelt Staal**, geb. Nieuweschans 16-7-1869, tweeling met
7. **Jan Staal**, (zie 10).
8. **Karel Staal**, geb. Nieuweschans 8-2-1874.
9. **Frouwke Staal**, geb. Nieuweschans 24-4-1876.
10. **Marijke Staal**, geb. Nieuweschans ca. 1880 tr. Beerta 25-10-1902 **Jogchem Leeuwerke**, geb. Beerta (Oudezijk) ca. 1883, z.v. **Jan Leeuwerke** en **Zwaantje Smook**. *Marijke en Jogchem laten bij hun huwelijk een kind wettigen.*
28. **Arie(n) Hooiboer**, geb. Graft 27-6-1829, overl. Alkmaar 2-6-1906, wegwerker, dagloner, tr. Obdam 21-1-1855
29. **Dieuwertje Rood**, geb. Heerhugowaard 22-4-1836, overl. Alkmaar 22-1-1913
Kinderen:
 1. **Maartje Hooiboer**, geb. Heerhugowaard 12-11-1855, tr. Heerhugowaard 17-5-1879 **Arie Timmer**, geb. Bergen (Oostdorp) 8-8-1855, z.v. **Jacob Timmer** en **Antje Brammer**.
 2. **Klaas Hooiboer**, geb. Heerhugowaard 22-5-1857 tr. Heerhugowaard 27-4-1884 **Maartje Beers**, geb. Heerhugowaard 4-5-1863, d.v. **Jan Beers** en **Aafke Jonker**.
 3. **Cornelis Hooiboer**, geb. Heerhugowaard 27-5-1867 (zie 14).
 4. **Jacob Hooiboer**, geb. Heerhugowaard 14-3-1877,

- tr. Heerhugowaard 11-11-1900 **Trijntje Vlugt**, geb. Oude Niedorp 23-12-1881, d.v. **Pieter Vlugt** en **Maartje Kaag**.
30. **Simon Kuijs**, geb. Schagen 2-4-1830, overl. Schagen 5-6-1900 tr. Oude Niedorp 28-4-1860
31. **Bregtje Groot**, geb. Oude Niedorp 27-3-1826, overl. 's-Hertogenbosch 26-4-1884 (*Zie akte 20 Schagen dd. 5-5-1884*).
- Kinderen:
1. **Willem Kuijs**, geb. Schagen, 23-2-1861
 2. **Anna Kuijs**, geb. Schagen 2-10-1862 (zie 15).
 3. **Johannes Kuijs**, geb. Schagen 1-4-1867, tr. Alkmaar 28-2-1897 **Aaltje Rasch**, geb. Wieringen 15-11-1870, d.v. **Willem Hendrik Rasch** en **Aaltje Boersen**.

Generatie VI

32. **Nicolaas (Klaas) Koopman**, geb. Krommenie 19-01-1789, overl. Alkmaar (Westdijk) 18-08-1859 tr. (2) Akersloot 18-11-1838, **Grietje van Dam**, heeft in 1786 een boerenbedrijf in de Goorn onder *Berkhout*, wed.v. **Pieter van Dijk**, d.v. **Hendrik van Dam** en **Antje Hollenberg**, tr. (1) Heiloo 20-02-1814
33. **Gerritje Klaase Dral**, ged. Akersloot 24-10-1792, overl. Akersloot 29-07-1830.
- Kinderen, geboren te Akersloot:
1. **Dirk Koopman**, geb. 16-04-1815, tr. Akersloot 08-05-1842 **Klaasje Schrama**, geb. Castricum 28-2-1813, d.v. **Pieter Schrama** en **Aafje Nanne**.
 2. **Nicolaas (Klaas) Koopman**, geb. 23-10-1816 (zie 16).
 3. **Aris Koopman**, landman, geb. 28-02-1818 tr. Alkmaar 26-04-1846 **Maria Kok**, geb. Alkmaar 6-2-1820 Alkmaar, d.v. **Antonie Kok** en **Maartje Duijnveld**.
 4. **Cornelis Koopman**, geb. 21-01-1821 tr. Heerhugowaard 23-9-1847 **Elizabeth S/Zinnige**, geb. Limmen 3-12-1813, d.v. **Hendrik Zinnige** en **Hendrika (van der) Poel**. Elizabeth tr. (1) Heerhugowaard 2-9-1836 **Klaas Punt**, geb. Heerhugowaard 22-6-1788, z.v. **Jacob Punt** en **Sijtje Vlamen**.
 5. **Antje Koopman**, geb. 02-12-1822 tr. Alkmaar 28-04-1850 **Pieter Vader**, geb. Oudorp 18-7-1822, z.v. **Klaas Vader** en **Aagje Zijp**.
 6. **Gerrit Koopman**, geb. 31-05-1826, tweeling met

7. **Aagje (Agie) Koopman**, tr. Heerhugowaard 14-9-1854 **Fredrik Smit**, geb. Heerhugowaard 24-8-1823, koehouder, watermolenaar, z.v. **Jan Smit en Leentje van Dam**.
34. **Hendrik Droog**, ged. Alkmaar 9-5-1797, overl. Alkmaar 27-5-1837 tr. (2) Alkmaar 13-07-1834 **Aagje Bijwaard**, geb. Bergen (Oostdorp) 17-2-1812, d.v. **Hendrik Bijwaard**, dagloner, en **Kaatje Willems Rietvelt**, tr. (1) Alkmaar 27-10-1816
35. **Guurtje Vader(s)**, geb. Alkmaar 16-6-1794, overl. Alkmaar 30-12-1833.
Kinderen:
1. **Jannetje (Joanna) Droog**, geb. Oterleek 19-02-1817 (zie 17).
 2. **Catharina Droog**, geb. Alkmaar 13-12-1822, tr. (1) Alkmaar 2-5-1841 **Johannes Punt**, geb. Alkmaar 24-7-1821, z.v. **Thijs Jansz. Punt en Petronella Burger** tr. (2) Alkmaar 20-9-1857 **Pieter Pater**, geb. Ursem ca. 1825 z.v. **Gerrit Pater en Aagje van 't Hoog**.
 3. **Jan Droog**, geb. Alkmaar 23-12-1830, tr. Alkmaar 7-6-1857, **Trijntje de Koning**, geb. Zuid-Schermer 12-12-1837, d.v. **Jan de Koning**, landbouwer en **Trijntje Smit**.
36. **Dirk Jansz. Sta(a)degaart/Stategaart**, geb. Castricum 7-3-1775, overl. Bergen ('t Woud) 11-3-1855, tr. (1) Heiloo 9-5-1802 **Maartje Pieterz Krammer**, geb. ?? 20-3-1779, overl. Heiloo 1-4-1810 Heiloo
Kinderen, geboren te Heiloo:
1. **Jan Statiger**, geb. 1-8-1805.
 2. **Neeltje Statigert**, geb. 9-11-1806.
 3. **Pieter Statigaard**, geb. 11-5-1809, overl. Bergen 11-12-1823. tr. (2) Heiloo 13-01-1811 **Maartje Verduin**, geb. Akersloot 10-9-1786, overl. Bergen ('t Woud) 6-9-1818, d.v. **Hendrik Verduin en Maartje Meijne**.
- Kinderen:
4. **Maartje Staadegaar**, geb. Heiloo 4-10-1811.
 5. **Lijsbeth Stadegaar**, geb. Heiloo 14-12-1812.
 6. **Hendricus Stadega**, geb. Bergen ('t Woud) 7-6-1815, overl. Bergen ('t Woud nr 196) 7-8-1815. tr. (3) Bergen 18-6-1820 Bergen
37. **Grietje Ste(e)nevel(d/t)**, geb. Heiloo ca. 1795, overl. Bergen ('t Woud) 4-12-1858.
Kinderen geboren Bergen ('t Woud):

7. **Adrianus (Arie) Stadegaart**, ged. Bergen 14-3-1821, overl. Bergen 11-11-1835.
8. **Mathijs (Thijs) Stadegaart**, ged. Bergen 30-11-1822, boerenbedrijf, in 1859 kastelein te Alkmaar, tr. Bergen 2-5-1852 **Cornelia Peperkamp**, geb. Bergen (Kerkbuurt) 8-5-1816, d.v. **Jan Peperkamp** en **Trijntje Henneman**.
9. **Pieter Stadegaart**, geb. 22-9-1824, tr. Bergen 14-1-1855 **Maartje Verduin**, geb. Akersloot 5-4-1820 Akersloot, d.v. **Dirk Verduin** en **Maartje Cornelisdr. Meijne**.
Maartje tr. (1) Akersloot 30-4-1843, **Maarten Nanne**, geb. Castricum 12-8-1814, overl. Bergen ('t Woud) 28-10-1853, z.v. **Dirk Nanne** en **Maartje Schee**.
10. **Maartje Stadegaart**, geb. 18-2-1826, tr. Bergen 14-04-1853, **Pieter Hoogwater**, geb. Koedijk 20-9-1817, z.v. **Pieter Hoogwater** en **Lijsje Cornelisdr. Smit**.
11. **Aagje (Agatha) Stadegaart**, geb. 26-6-1828, tr. Bergen 11-2-1849 **Gerrit de Waard**, geb. ?? ca. 1821, z.v. **Jan de Waard** en **Trijntje Louwe**.
12. **Cornelis Stadegaart**, geb. 1-4-1830, overl. Bergen ('t Woud) 1-4-1830.
13. **Cornelis Martinus Stadegaart**, geb. 20-4-1831 tr. Alkmaar 11-01-1857 **Elisabeth Roskam**, geb. Bergen (Wimmenum) 18-05-1834, overl. Noord-Scharwoude 24-04-1898, d.v. **Pieter Roskam** en **Alida Kuis**.
14. **Theodorus (Dirk) Stadegaart**, geb. 4-1-1834, tr. Bergen 8-5-1859, **Margaretha Henneman**, geb. Egmond-Binnen 10-1-1835, d.v. **Jacob Henneman** en **Sijtje Delis**, boerin.
15. **Antje Stadegaart**, geb. 16-6-1836, overl. Bergen ('t Woud nr. 95) 24-8-1844.
38. **Pieter Roskam**, geb. Alkmaar 1-1-1810 Alkmaar, overl. Alkmaar 22-2-1885, tr. (2) Wimminum 26-4-1846 **Agatha (Aagje) Kroon(en)**, geb. Limmen 22-11-1805, overl. Alkmaar 23-1-1885 Alkmaar, wed.v. **Jan Hoeben**, d.v. **Klaas Kroonen** en **Adriana Witlok**,
tr. (1) Castricum 14-4-1831
39. **Alida Kuis/Kuijs**, geb. Castricum 23-10-1813, overl. Bergen (Wimmenum) 20-9-1843.
Kinderen geboren te Wimminum:

1. **Catharina (Trijntje) Roskam**, geb. 21-5-1832, tr. Alkmaar 29-04-1855 **Johannes Admiraal**, geb. Akersloot 2-1-1826, z.v. **Cornelis Maartensz. Admiraal en Maartje Dekker**.
2. **Elisabeth Roskam**, geb. 18-05-1834 (zie 19).
3. **Petronella Roskam**, geb. 26-7-1836, tr. Alkmaar 25-04-1858 **Simon Petrus Kapteijn**, geb. Alkmaar 14-7-1836, z.v. **Jan Kapteijn**, logementhouder en **Catharina Jonker**.
4. **Pieter Roskam**, geb. 20-3-1838, overl. Alkmaar 29-12-1914, tr. (1) Castricum 1-5-1864 **Maartje Kabel**, geb. Castricum 4-1-1841, overl. Alkmaar (Kalkovenbrug) 28-2-1878 (akte 69), d.v. **Jan Kabel en Grietje Kok**, tr. (2) Oudorp 28-9-1880, **Sijtje Apeldoorn**, geb. Heerhugowaard 6-10-1846, overl. Alkmaar 3-11-1881, d.v. **Pieter Apeldoorn en Immetje Pater**.
Sijtje tr. (1) Oudorp 30-4-1870, **Maarten Bos**, geb. Haringcarspel 11-3-1847, z.v. **Arie Bos en Antje Pronk**. (Maarten heeft een tweelingzusje Maartje),
tr. (3) 5-10-1884 Alkmaar, Maartje van der Velden, geb. Uitgeest ca. 1855, d.v. Pieter van der Velden en Maartje Kleef, veehoudster te Alkmaar.
5. **Cornelis Roskam**, geb. 14-1-1840, boer, landman, tr. Alkmaar 29-04-1866 **Jannetje Kraakman**, geb. Akersloot 12-3-1844, d.v. **Reinier Kraakman en Grietje Admiraal**.
6. **Johannes Roskam**, geb. 27-12-1841, tr. (1) Alkmaar 20-04-1865 **Maartje Glorie**, geb. Heiloo 7-3-1841, d.v. **Wulbert Glorie en Aaltje Teling**,
tr. (2) Egmond-Binnen 17-02-1876 **Catharina (Trijntje) Admiraal**, geb. Egmond-Binnen, 14-10-1845, wed.v. **Louwrens de Waard**, d.v. **Maarten Admiraal en Maartje van der Peet**.
40. **Garrelt Luppen Staal**, geb. ca. 1819 tr.
41. **Antje Laurens (Lourens) Bleij**, geb. ca. 1823
Kinderen:
 1. **Garrelt Staal**, geb. Bunde (Pruisen) 11-9-1839, (zie 20).
 2. **Franco (Frauko, Frouko, Frouwko) Staal**, geb. Bunde ca. 1845, tr. Nieuweschans 23-3-1872, **Antje Steenhuis**, geb. Nieuwolda ca. 1850, d.v. **Hindrik Jans Steenhuis en Grietje Berends Mansens**.
42. **Weerd Loger** tr.
43. **Geeske Jans Wolterman**

- 56. Nicolaas (Klaas) Hooijboer**, geb. Beemster ca. 1778, winkelier,
tr. (1) vóór 1810 **Geertje Vredevoort**, overl. vóór 1824.
Kinderen geboren te Graft:
1. **Antonius Mattheus Hooijboer**, geb. ca. 1811, tr. Graft
14-1-1838, **Immetje Meester**, geb. Andijk ca. 1816 Andijk, d.v.
Jan Dirksz. Meester en Grietje Bakker.
 2. **Jacob Hooijboer**, geb. 5-1-1817, tr. (1) Zuid-Noord Schermer
2-5-1845, **Trijntje Rijzer**, geb. IJpendam ca. 1816 IJpendam, d.v.
Dirk Pietersz. Rijzer en Egberta Bloothoofd,
tr. (2) Zuid-Noord Schermer 16-10-1858 **Geertje Grasboer**, geb.
Graft (Noordeinde) 14-8-1835, d.v. **Simon Grasboer en Cornelia
Leeuw**.
tr. (2) Graft 18-7-1824
- 57. Breggie (Bregtje, Brechtje) Boender**, geb. Egmond-Binnen
22-6-1802, dienstmeid.
Kinderen geboren te Graft:
3. **Grietje Hooijboer**, geb. 11-1-1825, tr. Zuid-Noord Schermer
15-5-1846 **Pieter Bakkum**, geb. Zuid-Noord Schermer ca. 1815,
z.v. **Albert Bakkum en Deining Groen**.
 4. **Arie(n) Hooiboer**, geb. 27-6-1829 (zie 28).
 5. **Klaas Hooijboer**, geb. ca. 1838 Graft,
tr. Akersloot 28-4-1861 **Aafje Buisman**, geb. Heerhugowaard
22-1-1830, d.v. **Dirk Buisman en Maartje van Baar**.
Aafje tr. (1) Akersloot 22-4-1855 **Willem Tromp**, geb. Akersloot
16-10-1812, overl. Akersloot (Molenbuurt) 21-12-1859, z.v.
Hendrik Tromp en Maartje Gerrits Leering.
- 58. Dirk Rood** tr.
- 59. Maria (Maartje) Baltus**
- 60. Willem Kuijs**, ged. Egmond-Binnen 4-10-1791, boerenknecht
tr. Zijpe 5-2-1825,
- 61. Fijtje Kruyer**, geb. Zijpe ca. 1802.
- 62. Cornelis Groot**, geb. Oude Niedorp, ca. 1790, visser, tr. Oude Niedorp
6-2-1825,
- 63 Antje Koning**, geb. ca. 1802 Lambertschaag,

Generatie VII

- 64. Dirk Crelisse Koopman**, overl. vóór 1838 tr.
- 65. Aagje Claas van Zijl**, overl. vóór 1838.

- 66. Klaas Cornelisse Dral**, overl. Akersloot, imp. 4^e klasse, 3 gld,
1-2-1798 tr. Akersloot 27-1-1786
- 67. Antje Aarjens (Aries) Glas**, overl. Akersloot 24-8-1807. (*bij overlijden had zij 4 kinderen uit 2 huwelijken.*)
Kinderen:
1. **Teunisje Dral**, ged. Egmond-Binnen 16-8-1786.
 2. **Cornelis (Crelis) Dral**, ged. Egmond-Binnen 26-11-1787,
tr. Heiloo 28-2-1813 **Grietje Maartens Knaap**, geb. Akersloot
ca. 1785, d.v. **Maarten Dirks Knaap** en **Antje Schee**.
 3. **Jannetje Dral**, ged. Akersloot 21-7-1789, overl. Akersloot
30-10-1789.
 4. **Jannetje Dral**, ged. Akersloot 12-7-1791, jong overleden.
 5. **Gerritje Dral**, ged. Akersloot 24-10-1792 (zie 33).
 6. **Jannetje Dral**, ged. Akersloot 31-8-1794.
- 68. Jan Hendriks Droog**, geb. Schermeer (onder Alkmaar), ca. 1771,
overl. Alkmaar 17-2-1829, 58 j. otr/tr. Alkmaar (Stadstrouw)
12-4/10-6-1795
- 69. Jannetje Dirks Gorter**, geb. Schermeer (onder Alkmaar), ged.
Alkmaar 3-2-1769 Alkmaar, overl. Alkmaar 18-8-1826, 57 j.
- 70. Pieter Jnz. Vader(s)**, ged. Heiloo 24-3-1757, begr. Noord-Zuid
Schermer 23-4-1797 tr. (1) kerk RKHeiloo/Alkmaar 4-5-1783
Pietertje(Petronella) Claas Backer, uit de Schermeer, overl. ca.
1784.
Kind:
1. **Catharina (Trijntje) Vader(s)**, ged. Alkmaar 15-7-1784, overl.
Akersloot 17-2-1838,
tr.Noord-Zuid Schermer 14-4-1804,
Pieter Rijsman, landman, geb. Driehuizen 29-9-1779, overl.
Akersloot 13-1-1837 Akersloot, z.v. **Andries Hermanus
Rijsman** en **Maartje Dirk Sijmons Boom**.
tr. (2) kerk RK Alkmaar 23-1-1785
- 71. Catharina (Trijntje) Japiks Bloothoofd (Bloothoof)**, ged. Schermeer
21-9-1760, impost begr. Noord-Zuid Schermer 9-11-1803.
Kinderen:
2. **Joannes Vader(s)**, geb. Zuid Schermer, ged. Alkmaar 30-1-1785,
militair, is met de noorderzon vertrokken, otr/tr. Alkmaar
(Stadstrouw) 12-6/26-6-1808 **Trijntje (Truitje) Jansdr Schut**,
geb. Heiloo 10-11-1778, overl. Alkmaar 6-3-1837 Alkmaar,
weduwe, d.v. **Jan Janszn. Schut** en **Digna Wulbert Boorte**.

3. **Gaugerica (Guurtje)** ged. Alkmaar 28-7-1787, jong overleden
 4. **Jacobus Vader(s)**, ged. Alkmaar 26-3-1789.
 5. **Gaugerica Vader(s)**, ged. Alkmaar, 2-12-1790, jong overleden
 6. **Willebrordus Vader(s)**, ged. Alkmaar 12-9-1792, overl. Bergen. 8-2-1844 Bergen, dagloner, landman in de Schermeer tr. (1) Noord-Zuid Schermer 24-04-1817,
Maria Mors, ged. Schermer 3-9-1794, overl. Oudorp 30-4-1834, d.v. **Pieter Mors en Grietje Welboren**, tr. (2) Oudorp 12-11-1835 **Jannetje Tamis**, ged. Nieuwe Niedorp 30-7-1797, overl. Obdam 19-1-1873, wed.v. **Jan Everts**, d.v. **Jan Jansz. Tamis en Maartje Cornelis Beth**.
 7. **Guurtje Vader(s)**, ged. Alkmaar 16-6-1794 (zie 35).
 8. **Klaas Pieters Vader(s)**, ged. Alkmaar 29-2-1796, tr. Noord-Zuid Schermer 10-11-1820, **Aagje Zijp**, ged. Alkmaar 22-10-1791, d.v. **Sijmon.Zijp en Grietje Cornelisz. Gorter**.
72. **Jan Staadegaard** tr.
- 73 **Aagje Cornelis Opdam**
74. **Arie Steneveld**, overl. Heiloo 28-7-1811, tr.
75. **Maartje Alberts Ypelaan**, ged. Castricum 17-11-1740, overl. Heiloo 28-4-1809.
76. **Pieter Roskam(p)**, geb. Heemskerck, woont Varnebroek onder Alkmaar, otr/tr. (1) Alkmaar (Stadstrouw) 30-1/13-2-1803, **Maartje Ariesse Praat**, ged. Schoorl 10-7-1760, wed. woont Varnebroek, d.v. **Arie Jansz. Praat en Maartje Adriaans Meinders**.
otr (2) Alkmaar (Stadstrouw) 1-1-1809, *betoog naar de Beverwijk*,
77. **Elisabeth (Lijsje) Cornelisse Duijn**, geb. Velsen, woont Beverwijk. Kinderen:
1. **Pieter Roskam**, ged. Alkmaar 1-1-1810 (zie 38).
 2. **Cornelis Roskam**, ged. Alkmaar 12-5-1811.
 3. **Willem Roskam**, geb. Alkmaar ca. 1813, tr. Wimmenum 3-2-1833 **Neeltje Kuijs**, geb. Castricum 27-6-1815, d.v. **Pieter Kuijs en Trijntje Koeleveld**.
 4. **Arie Roskam**, geb. Alkmaar 14-7-1814, tr. Limmen 8-2-1835 **Maartje Morsk**, geb. Limmen ca. 1815, d.v. **Reinier Morsk en Trijntje Krom**.
78. **Pieter Kuijs** tr.
79. **Trijntje Koeleveld**

- 112. **Cornelis Hooijboer** tr.
- 113 **Antje Pieters Ayer**
- 114. **Klaas Boender** tr.
- 115. **Grietje Kerkhoff**
- 120. **Gerrit Kuys** tr.
- 121. **Maartje Vonk**
- 122. **Simon Cornelisz Kruyer** tr. Zijpe 30-9-1797 (jm en jd)
- 123. **Maartje Frans Looman**, ged. Zijpe 4-11-1776
Uit dit huwelijk te Zijpe 11 kinderen gedoopt.
- 124. **Cornelis Groot** tr
- 125. **Bregje ?**
- 126. **Lieuwe Koning** tr.
- 127. **Maartje Kunnen** (slecht leesbaar)

Generatie VIII

- 136. **Hendrik Droog** tr.
- 137. **Neeltje Stap**
- 138. **Dirk Ariense Gorter** tr.
- 139. **Maartje Jans Kl(e)ijbroek**.
Kinderen gedoopt te Alkmaar:
 1. **Anna Gorter**, ged. 8-10-1760, overl. Alkmaar 17-12-1827, woont Westdijk Schermeer onder Alkmaar, otr/tr Alkmaar (Stadstrouw) 27-1/10-2-1782 **Pieter Pater**, woont Westdijk Schermeer onder Alkmaar , overl. Alkmaar 15-5-1810.
 2. **Adrianus Gorter**, ged. 19-11-1763.
 3. **Joanna Gorter**, ged. 29-6-1766, jong overl.
 4. **Jannetje Dirks Gorter**, geb. Schermeer onder Alkmaar, ged. 3-2-1769 Alkmaar (zie 69).
 5. **Georgius Gorter**, ged. 20-7-1771.
 6. **Jacobus Gorter**, ged. 12-12-1773.
 7. **Theodorus Gorter**, ged. 27-8-1776.
- 140. **Johannis Vaderze** tr.
- 141. **Alida Pieters**
- 142. **Jacob Claasz Bloothoof** tr.
- 143. **Guertje Pieters**
- 150. **Aalbert Eypelaan** tr
- 151. **Grietje Jans Vaders**

Het onderzoek is voornamelijk gedaan in het Regionaal Archief Alkmaar.

Bronnen, geraadpleegde publicaties en contactpersonen:

De kwartieren 10, 11, 20, 21, 40 en 41 zijn ontleend aan "Genlias" en aan de trouwboekjes van Cees Koopman. Ze zijn niet in het archief van Groningen gecontroleerd.

Voor de naam Zijp is gebruik gemaakt van de publicatie "De geslachten Zijp, in Waterland en Westfriesland" van .W. L. Zijp, N. J. Zijp en K. Zijp, uitgegeven okt. 1999.

Voor de naam Stadigaart is gebruik gemaakt van "Van zeeman tot landman" door J. M. Staadegaard. Deze genealogie bevat 16 generaties van het geslacht Stadigaart uit Noord Kennemeland.

Voor de naam Droog werd de kwartierstaat "Ruppert-Droog", uitgegeven in 1994, van J.W.A.M. Nypels geraadpleegd.

Voor de familie "Vader" zijn de in 2000 gepubliceerde aantekeningen van J.H. Geertzenwijk gebruikt.

G. H. Koopman (Beemsterboerstraat 14, 1647 BE Berkhout) heeft onderzoek gedaan naar de familie Koopman.

De verwantschap tussen Jan van Staten, geb. Alkmaar 14-8-1930, oud kaasvader, en de huidige kaasvader Cornelis Johannes Koopman wordt verduidelijkt in het schema op de volgende pagina.

Maureen van Brenk-Hoogeboom Heerhugowaard, tel.: 072 5713631

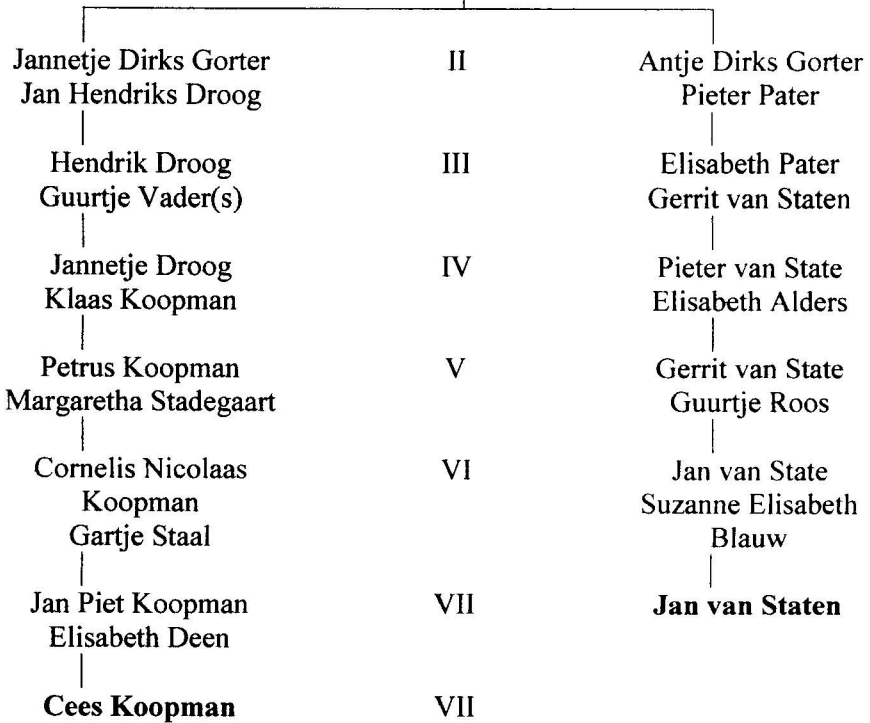
Toelichting 'kaasvader'

Het kaasdragersgilde in Alkmaar werd in 1662 opgericht. Het gilde bestaat uit vier groepen van ieder zeven kaasdragers. Zo'n groep heet een veem. Ieder veem heeft z'n eigen kleur: geel, rood, groen en blauw. De kaasdragers dragen een authentiek wit pak met strooien hoed van hun eigen veem. Een ervaren kaasdrager is een 'vastman', daarvoor is hij 'noodhulp'. Om de twee jaar wordt in ieder veem een voorman benoemd, de 'overman'.

Aan het hoofd van de vier vemen staat de 'kaasvader', de opzichter dus. Als teken van zijn waardigheid draagt hij een zwarte stok met een zilveren knop.

Geneagram

Dirk Gorter
Maartje Kleijbroek

Alkmaar handelsplaats bij uitstek

A. Stierp-Impink

Wat is de stad zonder aanvoer van handel? Niets.

Wat is de handel zonder geschikte aanlegplaats? Ook niets.

Om alles in goede banen te leiden vaardigt de stad keuren, wetten, uit. Het is 1558 als een nieuwe keur wordt uitgevaardigd. Deze houdt in dat schepen, groot of klein, niet mogen liggen in de wateren van Verdronkenoord, Luttikoudorp en Mient van vrijdag 12 uur tot zaterdag 1 uur.

Toevalligerwijs was dat nou net de vaste tijd van de weekmarkt voor zuivel en koren.

Er komt protest. De vakbond? Nee! Wel een aantal afgevaardigden uit de dorpen van Langedijk. Prominente figuren als waarschappen, schepenen of gedeputeerden. Gezamenlijk verschijnen zij op 4-7-1558 voor notaris **Frans van Teijlingen**, die voor deze gelegenheid naar Noordscharwoude is gekomen. De heren zijn wettelijk verdaagd om van de waarheid getuigenis te geven op verzoek van de burgemeesteren van Alkmaar. Allen te samen verklaren zij bij middel van hun eed of mannenwaarheid, (verklaring door Doopsgezinden, die leggen geen eed af, hun woord is waar, zij liegen niet.) dat zij meermalen verzocht hebben aan de stede om hen toe te staan met hun schepen met zuivel, koren en andere waren, gerieflijk mogen komen aan de Waag.

Verder verklaren de afgevaardigden dat de wateren in de stad zo nauw zijn door “versparring” van bierschepen en andere grote schuiten, zodat zij niet op tijd met hun schuiten zuivel aan de Waag kunnen komen. Dat hun landschuiten door de grotere worden overvallen en in de grond gebracht, met gevolg verderf van zuivel en koren. Dat zij daardoor genoodzaakt zijn tot Hoorn en elders hun waren uit te venten tot grote schade van de stad en bijzonder van de “Coninklijke Majesteits Waag”. (Of de heren ook meevoelen met het belang van de stad.)

Joost Jacobs, waarschap, en **Jan Aerians**, schepenen, van Noordscharwoude, weten nog te vertellen, hoe waar het is dat zij op vrijdag l.l. de eerste juli, gezien hebben in Alkmaar ‘dat twee of drie landschuiten in grote perikelen waren van overvallen te werden van de schepenen, sulks dat er een van de zelve drie schuiten voor de kleine wage vervult is geweest met water’.

Dit alles is bevestigd door:

Jan Harcker, alias mijn Heer, oud 66 j., **Naene Geerrits**, 67j., **Jan Oedis**, 39j. **Jan Claes**, alias Jan Feeckis 39j., buurluiden van Oudkarspel.

Jan Ijffs, 60j., **Jan Gawes**, 57j., **Joost Jacobs**, 56j., **Jan Dircx**, 37j., **Jan Ariens**, mede gedaagde, buurluiden van Zuidscharwoude.

Heijn Jansz, 46j., **Wouter Pieters**, 39j., **Pieter Jongmans**, 34 j., buurluiden van Zuidscharwoude.

Jan Willems, alias Dapper, 50j., **Zeger Willems**, 46j., **Jan Willems**, alias Reux, 34 j., **Jan Pieters**, 63j., **Jan Jacobs**, 50 j., **Pieter Cornelis**, 37 j. of daaromtrent, buurluiden van Broek op Langedijk.

Alkmaar rond 1845. De stad heeft ongeveer 10.000 inwoners. Men leeft van handel en arbeid. De arbeidersbevolking, die een groot deel van de inwoners vertegenwoordigt, is arm. Het lager- en voortgezet onderwijs is goed geregeld. Het kleuteronderwijs echter niet.

Er zijn twee kleine kinder- of matressenschooltjes, particuliere ondernemingen, die slechts 70 Alkmaarse kleine kinderen, tegen een vergoeding, opvangen. De Plaatselijke Schoolcommissie houdt toezicht op de schooltjes, maar is niet onverdeeld enthousiast. De kleine kinderen van arme ouders gaan niet naar school, ze leven en krijgen voornamelijk hun opvoeding op straat.

Het Plaatselijk Departement van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen houdt zich bezig met het ontwikkelen van sociaal zwakkere groepen: de armen in de stad. Een Commissie van deze Maatschappij denkt, dat als de kleintjes goed onderwijs krijgen, zij later geen ballast meer hoeven te zijn voor de maatschappij. Zij wil een Bewaarschool voor Behoeftigen stichten en schrijft een zeer uitgebreid verslag aan het Departement, gedateerd 18 oktober 1847.

Enkele delen uit het verslag:

... "En wat al kwaad ontspruit niet uit het rondlopen der arme jonge kinderen langs de straat of weg. Dat voedt de luiheid en ledigheid, verbant reeds vroeg de schaamte, verdooft de liefde en maakt hen voor het minst tot rondslingerende ballasten in de maatschappij !..."

...De bewaarschool kan de kleinen bewaren voor de gedurige aanschouwing van voorbeelden, die hun hart bederven zouden en hen veelvuldig in de gelegenheid stellen om reine, het hart veredelende voorbeelden te aanschouwen" ...Wel bestaan er eenige matressen schooltjes, maar hoe weinig deze geschikt zijn, om het beoogde doel te bereiken, zal wel niet nodig zijn u aan te wijzen" ...

Aan de Bewaarschool die er komen moet, hangt natuurlijk een financieel plaatje. Wat nodig is: Een ruim en fris gebouw, geschikt voor 250 kinderen. De school zou 2 vertrekken, een speelkamer en enige kleinere vertrekken moeten hebben. Ook een woning voor de hoofdonderwijzeres, bovendien nog een ruime speelplaats in de open lucht en een tuin. Een hoofdonderwijzeres kost f250,- ,een hulponderwijzeres f200,- ,4 eleves (kwekelingen) f22,- tot f48,- per jaar. "Een deel kan men bekostigen uit

een matig schoolgeld van bijv. ééne cent per dag, dus 6 centen per kind per week". Daarnaast zullen ze nog bijdragen van de leden en van de gemeente nodig hebben.

*De aloude Bewaarschool van de
Maatschappij tot Nut van 't Algemeen
in de Doelenstraat 9.*

In 1848 hebben de plannen voor de nieuwe Bewaarschool vaste vorm gekregen. Het gemeentebestuur werkt echter niet mee. Zij heeft niet veel geld en besteedt haar geld liever aan het verbeteren of aanleggen van handelswegen dan aan het bewaarschoolonderwijs. Een nieuw gebouw is te duur. De Commissie onderhandelt met mevr. weduwe Melenbrink over haar huis in de Doelenstraat. Vroeger was het een Departementsschoolgebouw, het laatst was het een woonhuis en ...*"aangezien het makkelijk weer tot een schoolgebouw en de grote tuin tot een speelplaats was in te richten"*...

wil men het graag huren of kopen. De eigenares geeft de voorkeur aan huren. Ze krijgt f175,- 's jaars.

Zeer belangrijk in de opvoedingsfilosofie is natuurlijk

het onderwijzend personeel in deze school. De nieuwe hoofdonderwijzeres zal één van de opvoedingsidealen, 'het goede voorbeeld', waar moeten maken. In Alkmaar ziet men geen geschikte onderwijzeressen en er komt een advertentie in de Haarlemsche Courant. Uit de tien sollicitanten kiest men met zorg mej. Margaretha Maria Schwarze, 28 jaar, uit Amsterdam.

...*"De meer verzorgde opvoeding die mej. Schwarze genoten bleek te hebben, haar taal, muziek- en teekenkennis, alsmede de zedelijke kracht, die als gevolg harer goede opvoeding in al hare handelingen doorstraalde, maakte"*... dat de Commissarissen haar benoemden. Zij zal zorgen 1 juni 1848 in Alkmaar te zijn. Een jonge Alkmaarse, mej. Hitje Vlam, zal hulponderwijzeres worden, nadat zij op kosten van de Commissie een

maand stage zal hebben gelopen bij mej. Gangel in Amsterdam. Zij zal f15,- per maand gaan verdienen.

Dan is het zover. Gefinancierd door sponsors en liefdadigheidsinstellingen wordt de school geopend op 17 juli 1848 met 27 behoeftige kinderen van arme ouders. De school voorziet zeker in een behoefte, want het leerlingenaantal groeit snel. De ingestelde Dames Commissie van Toezicht is enthousiast over de sfeer in de school. Mej. Schwarze is niet allen een goede onderwijzeres, zij strekt haar taken ook tot buiten de school uit. Zij bezoekt de kinderen thuis.

De Bewaarschool groeit en draait goed. In mei 1849 heeft zij 108 kinderen en in 1850, ± 150 kleine kinderen op school. Er zijn nu 4 eleves (kwekelingen) die de school helpen runnen. De Dames van Toezicht zijn zeer tevreden over de sfeer op school. Wel merken zij in 1850 op, dat naar algemeen gevoelen de hoofdonderwijzeres M.M. Schwarze haar eigen belang stelde boven dat van de school. En dan voltrekt zich in het voorjaar van 1851 op de Bewaarschool een drama! Of Mej. Schwarze heeft te hoog gegrepen en kan haar werkzaamheden moeilijk aan, of ze voelde zich toch erg alleen in zo'n nieuwe stad, of ze heeft zich toch even anders voorgedaan dan ze was.

Er komen klachten over lichamelijke straffen, die de hoofdonderwijzeres toepast. En als een moeder van één van de kwekelingen een "regstreeksche aanklagt" indient bij de president van de Commissie der Bewaarschool gaat hij met de penningmeester op bezoek bij de hoofdonderwijzeres. Zij treffen haar echter niet thuis. Ze zoeken haar en vinden haar tenslotte in de kroeg....

*haar, na hier en elders vergeefsch gezocht te hebben, eindelijk vond - in de kantine, zittende in het bufet, kalm en gerust, als of te baatthoorde de -
Eene kweekster van kinderen voor de deugd en den Hemel in eene kweekschool der helle !!!*

... "haar, na hier en elders vergeefsch gezocht te hebben, eindelijk vond - in de kantine, zittende in het bufet, kalm en gerust, als of ze daar behoorde.- Eene kweekster van kinderen voor de deugd en den Hemel...in eene kweekschool der helle !!!" ...

In de buitengewone vergadering der Commissie tot de Bewaarschool gehouden 26 maart 1851, ten huize van den penningmeester den heer F. Swart spreken zij over de moeilijkheden. Alle Commissarissen zijn aanwezig en ook de moeders van de kwekelingen. De president en de heer Swart verklaarden haar in haar woonhuis te hebben ondervraagd, ... "maar niets kon haar bewegen, haar verkeerd gedrag te bekennen en loochende zij stoutmoedig alle aanklagt tegen haar gedaan, verklarende alles voor vuigen laster" ...

Om de Commissie de klachten te laten kennen heeft de President het goed gevonden, de moeders van de kwekelingen zelf in de vergadering te laten spreken. Zij legden de volgende verklaring af:

... "Dat het maar al te waar is, dat de onderwijzeres verslaafd is aan het gebruik van sterke drank; dat dit kwaad vooral in den laatsten tijd zeer is verergerd; dat zij meermalen door de adsistenten onbekwaam is gezien en deze gedurig worden gebruikt om dien drank voor haar te halen; ja, zelfs gedrongen worden om daarvan mede te proeven, zoodat twee derzelve, **Naatje Hofmeester en Sientje Praalder**, reeds eenmaal erdoor bedweldmd waren te huis gekomen; - dat de onderwijzeres veeltijds de namiddagschool verzuimt, en aan hare verplichting om de kwekelingen 2 maal per week onderwijs te geven zeer slecht voldoet; - dat zij door den drank verhit, tegen alle verordeningen aan, dikwijls lichamelijke straffen in de school toepast. - verder luidden de verklaringen (van de moeders): "dat de adsistenten werk moesten verrigten, hetwelk zij niet behoorden te doen en naar plaatsen gezonden werden, waar het beter was, dat ze niet kwamen. - Eene derzelve had reeds eenig zilverwerk moeten verkoopen met bijvoeging, dat zij voorgeven moest, dit voor hare moeder te doen; - en eindelijk, dat het meermalen is gebeurd, dat de onderwijzeres de kwekelingen tot zeer laat in de avond bij zich houdt, en deze alzoo in gezelschap komen, met lieden, waarmede de onderwijzeres omgaat, en die geenszins als zedelijk bekend staan" ...

*is gebeurd, dat de onderwijzeres de kwekelingen
• tot zeer laat in den avond bij zich houdt, en deze al.
• zoo in gezelschap komen, met lieden, waarmede
• de onderwijzeres omgaat, en die geenszins als
• zedelijk bekend staan."*

De volgende dag, 27 maart 1851, in de Vergadering van Het Departement is de kwestie al geregeld.

De Commissie denkt dankbaar aan de zorg van de Dames van Toezicht. Zij... *“toonde zich zeer tevrede over de orde en stilte op de school, over de gewenschte losheid en vrolijkheid die bij de kinderen heerschte en betreurde het dan ook dat zij om zeer gewichtige redenen de onderwijzeresse mej. Schwarze had moeten aanraden om ter voorkomen van onaangename gevolgen haar ontslag aan te vragen, waaraan zij gehoor had gegeven”*...

En: ... *“Ze heeft één hoofdgebrek en door onwaardig gedrag heeft ze het vertrouwen verbeurd en verloren”*...

Mej. Schwarze vertrekt onmiddellijk. De school hoeft niet stil te vallen, want tijdelijk wordt mej. Van Staden gevraagd toezicht te houden op de school. Zij krijgt daarvoor f15,- per maand. Ook de vier kwekelingen worden gevraagd zich extra in te spannen, te zorgen voor een goede schooldienst en zich te richten naar mej. Van Staden.

Uit de sollicitanten voor deze vacature wordt gekozen Jacomina Petronella Phaff, 22 jaar uit Zierikzee. Ze begint 12 mei 1851 in haar functie. Ze gaat wonen in de onderwijzerswoning in de school. Margaretha Maria Schwarze, die er eerst woonde, is verhuisd naar wijk B, nr. 101, Hoogstraat. In het bevolkingsregister is haar beroep doorgestreept. Ze houdt Alkmaar echter voor gezien. Ze gaat in december 1851 terug naar Amsterdam.

In het verslag van de Vergadering van Het Departement staat dat de arme kleine kinderen toch een goede invloed ondervinden van het naar school gaan. Naast de andere getallen staat er: 30 kinderen bereikten de 6-jarige leeftijd en gingen door naar de Stads Armenschool. Jan Willem van Amerongen, de onderwijzer van deze school, vindt dat *“de kinderen een gelukkige ontwikkeling hebben doorgemaakt, een verschil met de kinderen uit gezinnen komende”*.

Ook Jacomina Phaff is niet het voorbeeld, dat de Commissie voor ogen had. Zij leert Jacob Stokkink, leerlooyer, geboren en getogen in Alkmaar, kennen, wordt zwanger en trouwt in april 1853 met hem. Zij stopt met haar werk op de Bewaarschool en wordt al heel gauw moeder. Haar eerste kind Reinoutje Stokkink wordt begin juni 1853 geboren, zij moet dus vele maanden “in zonde” voor de klas hebben gestaan. In haar plaats wordt 21 mei 1853 Henriëtte Louise Roelofs, uit Rotterdam aangesteld, die vele jaren tot volle tevredenheid heeft gewerkt.

Het verhaal van Margeretha Maria Schwarze krijgt nog een staartje: De schoolopziener van het 2de district van Zuid-Holland, de heer A.C. Oudemans uit Leiden, schrijft 12 mei 1856 een brief aan de Plaatselijke Schoolcommissie van Alkmaar, waarin hij vraagt om inlichtingen omtrent een zekere juffrouw Margaretha Maria Schwarze, 36 jaar en geboren te Amsterdam. Ze heeft 2 bewijzen, afgegeven door de Schoolcommissie van Alkmaar. Eén waarop staat dat zij een examen heeft afgelegd en bekwaam is bevonden en één dat zij is aangesteld als houteresse van een bewaarschool. Beide bewijzen op ongezegeld papier en getekend door secretaris Van Laar, welke handtekening niet gelegaliseerd is.

... "Deze Margaretha Maria Schwarze heeft uwe stad verlaten, en heeft zich in mijn District en wel te Oude-Wetering op eene zeer bedekte wijze nedergezet en eene bewaarschool opgericht, daarin kinderen opgenomen boven de zes jaar en welke van geene vaccine-bewijzen voorzien waren, alles ten nadeele van de rechten en inkomsten des wettig aangestelden onderwijzers daar ter plaatse. Al hare handelingen zijn dus in strijd met de wetten op L.O" ...

Deze Margaretha Maria Schwarze heeft uwe stad verlaten, en heeft zich in mijn District en wel te Oude-Wetering op eene zeer bedekte wijze nedergezet en eene bewaarschool opgericht, daarin kinderen opgenomen boven de zes jaar en welke van geene vaccine-bewijzen voorzien waren, alles ten nadeele van de rechten en inkomsten des wettig aangestelden onderwijzers daar ter plaatse. Al hare handelingen zijn

De schoolopziener heeft de burgemeester aangeraden de school dadelijk te sluiten. Indien zij zich echter aan de wetten wil houden, wil hij haar voorthelpen. Doch voor hij dat doet, wil hij een paar vragen beantwoord hebben, o.a:

1. Zijn de bewijzen die zij heeft, echt of niet?
2. Welke getuigenis kan men van haren handel en wandel, van hare zeden en moraliteit geven?
3. Welke zijn de redenen, dat zij Alkmaar metter woon verlaten heeft, om haar geluk elders te beproeven?

Helaas voor ons heeft de heer A.C. Oudemans ook een brief geschreven naar de Schoolopziener uit ons district, die inmiddels heeft geantwoord.

Het antwoord van de Plaatselijke Schoolcommissie:

... *“Wij zouden het onderwerp van Uw Edel geëerde schrijven van 12 mei j.l. gaarne tot een punt van overweging gemaakt hebben in onze vergadering, welke steeds op de laatste woensdag der maand gehouden wordt, indien wij niet inmiddels onderrigt waren geworden dat de Hr Districts schoolopziener Uw Edele op een tweede brief de verlangde informatie omtrent mej. M.M. Schwarze verstrekt had.*

De Plaatselijke Schoolcommissie te Alkmaar. Luchtmans, voorz. M. Luijmes, lid en secr.” ...

Alkmaar 3 juni 1856.

Hoe het verder met haar is gegaan, heb ik nog niet kunnen achterhalen. Het blijkt dat het ook zonder radio, televisie en paparazzi moeilijk is, je verleden achter je te laten!

Geraadpleegde bron:

Regionaal Archief Alkmaar:

Bron: Gemeentelijke Commissies: Plaatselijke Schoolcommissie van de Gemeente Alkmaar, 1801-1920.

A. Stukken van algemene aard. B. Stukken van bijzondere aard.

In slavernij gevangen

A. Stierp-Impink

Zeelui ten prooi aan rovers. Het hele Middellandse Zee gebied was door de Ottemanen, de Turken, in de loop der eeuwen in bezit genomen. Zij voerden een heilige oorlog tegen de christenen, de Jihad.

Vanuit Barbarije, land van de Berbers, hielden de Barbarijse zeerovers strooptochten op de Middellandse zee. De naam is afgeleid van die der oude inheemse bevolking, de Berbers, en ontstond in de 16e eeuw. De bijgedachten aan de naamgeving waren de barbaarse praktijken der overheersers. Voornamelijk met het oog op de wreedheden die daar bedreven werden met de duizenden Christenslaven. Maar ook met de door Barbarijse zeerovers buitgemaakte zeelui.

Piraten maakten met hun rooftochten de Middellandse Zee en het oosten van de Atlantische Oceaan onveilig. Algiers diende als het centrum voor

hun uitvallen, later ook Tunis. In de 17e eeuw bereikten de rooftochten een ongekend hoogtepunt ondanks Europese bestrijding in het verleden. Nederlandse koopvaardij schepen waren een geliefde prooi.

Na de verovering van Algiers door Frankrijk, in 1830, kwam er aan deze praktijken een definitief einde. Hoewel de aanval van de Engels-Nederlandse vloot in 1816, onder leiding van Lord Exmouth, reeds had geleid tot vrijlating van alle Christenslaven en de afschaffing van de blanke slavernij.

Christenslaven worden te Algiers aan land gebracht. Gravure uit ca. 1700, Greenwich, National Maritime Museum. Uit: Een Westfrieze zeeman als slaaf in Barbarije, verslag van belevenissen van Jan Cz Dekker in Marokko, 1715-1743, met inleiding van Piet Boon, uitgegeven door Pirola in 1987, ISBN 90 6455 058 3.

De vrijlating van slaven was in het verleden, over en weer, een levendige handel. Moslims en christenen werden tegen elkaar uitgewisseld of er werd losgeld bedongen, dat men in het vaderland kon laten bijeenbrengen. Daar bestonden verschillende organisaties voor. Priesters en monniken traden vaak op om te bemiddelen. Ook in Nederland werden collectes gehouden tot vrijlating van slaven. Zoals in Akersloot, waar men ook met het probleem is geconfronteerd. Hun dorpsgenoot **Wullem Jacobsz Louwe** is in slavernij. Hij zit bij "Den Turck" gevangen. Om hem los te kopen vergadert de Vroedschap, in totaal 25 personen, op 6 december 1684 om gelden bijeen te collecteren voor zijn vrijlating. Vanwege de korte tijd

besluit men om de penningen, die commissaris Hees van node denkt te hebben, op maandgeld te lichten en hem ter hand te stellen. Commissaris Hees is gecommiteerde van de Staat, die gaat over het lossen van slaven. Aan hem is f 800.- ter hand gesteld. Aan bijkomende kosten heeft men nog f 32.- nodig voor opgeld en wissel te Amsterdam. Voor assurantiepremie f 25.-. Voor reis en teerkosten (vertering) f 29,17. Zodat de totale kosten f 886.17 zullen bedragen, (1).

Alkmaar deed het iets anders. Het gemeentebestuur keert geld uit, niet tot vrijlating van slaven, maar pas als deze in Christenhanden zijn gekomen. Daarbij waren zij breeddenkend, zij beloofden het niet alleen aan de Alkmaarders maar ook aan personen uit de regio. Over de periode 1650-1658 staan de volgende besluiten in het dagboekje van de burgemeester. De gemeente Alkmaar besluit uit te keren op:

- ❖ 20-6-1649 aan **Paulus Visser**, van Amsterdam afgevaaren en tot Algiers gevangen, de somme 10 gid. als hij in Christenhanden zal zijn.
- ❖ 12-4-1650 aan Trijn Gerritsdr. van Edam, tot verlossing van haar zoon **Jan Lenertsse Bruyn** in Turkije gevangen, de somme van vijf rijksdaalders zo wanneer hij thuis gekomen zal zijn.
- ❖ 16-4-1650 aan **IJsbrand Barendsz** van Venhuizen, slaaf in Sale, op verzoek van Jordan Stoop, tot verlossing te geven 25 gld. wanneer hij in Christenrijk zal wezen gekomen. Solvit 15-9-1650.
- ❖ 22-4-1651 aan **Jan Pietersz Korver** tot Hoorn, tegenwoordig gevangen in Turkije, gevaren hebbende op 't schip "Caliver" waar schipper op was Jan van Dijk van Grootebroek, op verzoek van zijn vrouw Marite Jans, tot verlossing van de selve wanneer hij zal wezen in Christenrijk 10 gld. Solvit 7-11-1651.
- ❖ 1-7-1655 aan **Adriaan Jansz** van Hoorn gevangen in Algiers 10 gld. wanneer hij in Christen handen is.
- ❖ 10-7-1655 aan **Bastiaen Tunis** van Schermerhorn, gevaren tot Algiers 10 gld. tot zijn verlossing als hij in Christenhanden zal wezen. Betaald 4-1-1659 aan voorz. Bastiaen tot Sevenhuizen.
- ❖ 27-7-1655 aan de huisvrouw van **Claes Jansz Noorden** tot Venhuizen, toegestaan 2 gld. tot verlossing van zijn slavernij in Algiers, als hij in Christenhanden zal zijn.
- ❖ 10-8-1655 aan **Volckert Heijndricxz** van Enkhuizen, gevangen in Algiers 10 gld. als hij in Christenhanden zal zijn gekomen. Betaald 3-5-1658.

- ❖ 13-9-1655 aan de vrouw van **Heijndric Garbrantsz** van Schermerhorn, 10 gld. tot verlossing van haar man in Algiers gevangen.
- ❖ 15-9-1655 aan de vrouw van **Frans Heijndricxz** van Enkhuizen, gevangen tot Algiers, 10 gld. tot verlossing wanneer hij in Christenhanden zal zijn.
- ❖ 23-9-1655 aan Susanne Abrams tot Hoorn, 10 gld. tot verlossing van haar zoon **Jacob Dircksz** gevangen tot Algiers. Solvit 6-4-1658.
- ❖ 9-11-1655 aan Jacob Claes van Hoorn, 10 gld. tot verlossing van zijn zoon **Elbert Jacobsz** gevangen in Algiers wanneer hij in Christenhanden zal zijn.
- ❖ 23-5-1656 aan **Sijmon Jansz Hark** bootsman van Hoorn, 10 gld. dito als voren. Betaald aan zijn huisvrouw 2-4-1658.
- ❖ 3-5-1656 aan **Heijndrick** van Enkhuizen als voren. Betaald 10 gld. aan Griet Jans den zuster van Claes Heijndricks 18-7-1659.
- ❖ 15-6-1656 aan **Heindric Leendertsz**, constapel maat, van Hoorn 10 gld.
- ❖ 22-6-1656 aan **Jacob Garbrant** van Hoorn, zoon van Garbrant Elbertsz, oud schipper, 10 gld.
- ❖ 11-7-1656 aan **Claes Cornelis Neck** van de Nieuwendam 10 gld.
- ❖ 14-12-1656 aan **Thijmon Claesz** van Hoorn, cuiper van Hoorn, 10 gld. Betaald 13-3-1659 aan Jan Jansz van Hoorn.
- ❖ 16-1-1657 aan **Jan Dirksz** uit de Beemster, 10 gld.
- ❖ 30-1-1657 aan **Bertold Jansz** van Hoorn 10 gld. Betaald 11-1-1659.
- ❖ 16-3-1657 aan **Jan Joosten** van Monnikendam 10 gld.
- ❖ 1655 aan Lijsbeth Theunis tot Hoorn, 10 gld. tot verlossing van haar zoon **Jacob Frans** in Algiers gevangen, gevaren met het schip Palais Josebus.
- ❖ 1655 aan **Pieter Jansz Schot** tot Hoorn 10 gld. Betaalt 30-11-1655.
- ❖ 23-5-1658 aan de vrouw van **Claes Claesz** van Amsterdam, gevangen tot Algiers, 10 gld.
- ❖ 20-1-1656 aan **Nanning Jacobsz** van Hoorn, betaald tot zijn rantsoen 10 gld. uit Turksen slavernij verlost.
- ❖ 24-1-1656 aan Jan Egberts tot Hoorn, borg voor **Jan Cornelis Cuijper** verlost uit Turkijen 10 gld.

- ❖ 11-5-1656 aan **Pieter Jansz** van Amsterdam, 10 gld. als hij in Christen landen zal zijn gesteld en uit de slavernij is verlost. Betaald 3-5-1658
- ❖ 22-3-1668 aan **Mighiel Heijckerts** van Medemblik, tot Algiers gevangen, 6 gld. 6 st.
- ❖ 22-1-1677 aan **Pieter Schoyenburgh** tot Algiers gevangen 10 gld. Pieter Schoyenburgh zat heel lang gevangen en heeft zijn tientje ook nooit ontvangen. Waar hij vandaan komt is niet vermeld. Het zou wel eens kunnen zijn dat hij een Alkmaarder is, want er is voor hem in 1691 in Alkmaar f 500.- bijeen gecollecteerd voor zijn vrijlating uit Algiers. Helaas overleed hij voor de uitkering kon geschieden. *Sievert Adriaansz Paardebosch*, die het geld bewaarde, heeft dit ter hand gesteld aan de burgemeesteren. Bij besluit van 3-9-1691 wordt aan die van Schoorl toegestaan het bedrag te gebruiken tot verlossing van **Cornelis Daenen** die tot Tunis als slaaf is opgebracht. Onder beding dat, als de verlossing niet door gaat vanwege dood of anderszins, de regenten van Schoorl het bedrag restitueren en ter dispositie van de edelachtbare heren te laten bij acte van quitantie daar van bij *Cornelis Wieringh* en *Johannes Bilderbeek*, gepasseerd sept. 1691. De verlossing van Daenen laat lang op zich wachten. Op 12-8-1698 is het geld in de ijzeren kist gelegd en hebben de burgemeesteren besloten dit nog een jaar te bewaren tot lossing van Corn. Daenen. (2)

Bronnen: Regionaal Archief Alkmaar:

1. Oud Archief Akersloot inv. 2.

2. Stads Archief: inv. Nr. 131, 1648-1658, net een kleine zakagenda groot ca. 12-8 cm.; inv. 132, 1670-1682; inv. 133, 1683-1706.

Een greep uit het Memoriaal Register van Alkmaars burgemeester met aantekeningen van te behandelen zaken en daarop genomen besluiten.

Toen ik aan deze stamboom begon was één van mijn vragen: 'Zou Toontje Poland, over wie Johan Fabricius in zijn boeken schreef, echt hebben bestaan?' Tot mijn verrassing bleek dat inderdaad zo te zijn. Tevens was hij veel bekender dan ik ooit had kunnen vermoeden.

Toontje Poland staat bijvoorbeeld vermeld in een uitgave (19e eeuw) over bekende Nederlanders, n.l. 'De Nieuwe Uitgave van het biographisch woordenboek der Nederlanden bevattende levensbeschrijvingen van zoodanige personen, die zich op eenigerlei wijze in ons Vaderland vermaard hebben gemaakt.'

In de loop der tijd zijn natuurlijk een aantal misverstanden en fantasieën over hem ontstaan, b.v. over zijn leeftijd, het aantal kinderen van Toontje, het beroep van zijn vader, de samenstelling van het gezin waar Toontje opgroeide, etc.

Hieronder volgen de genealogische feiten zoals ik ze heb aangetroffen. Allereerst wil ik vertellen wie Toontje is, daarna komt zijn stamboom aan de orde.

TOONTJE POLAND, een bekende Alkmaarder, maar in Alkmaar toch nog vrij onbekend gebleven. Eigenlijk is dat ook wel begrijpelijk wanneer je je realiseert dat hij op zijn 12e of 13e levensjaar uit Alkmaar is vertrokken en zijn bekendheid verwierf in het buitenland. Zijn militaire loopbaan in het toenmalige Nederlandsch Indië, nu Indonesië, was indrukwekkend.

Theodorus Poland is in Alkmaar geboren en zijn katholieke doop werd geregistreerd in de Laurentiuskerk op 21-2-1796. Hij was het tweede kind en de oudste zoon van **Jan Poland** en **Johanna van den Berg**. Het gezin woonde waarschijnlijk aan het Ritsevoort. Vanaf zijn 5e jaar woonde hij op de hoek Verdrunkenoord (nu huisnr 90) / St Jacobstraat. Zijn ouders hadden daar een schoenmakerij gevestigd. Elders in

Verdrunkenoord 90

Foto Ank Poland

Alkmaar hadden zij ook een uitdragerij.

Toontje is de naam waaronder hij bekend is geworden, maar van zijn ouders had hij de roepnaam Dirk gekregen. Pas in Nederlands-Indië werd hij aangesproken met de naam Toontje.

Dirk groeide op in Alkmaar. Zijn ouders gingen scheiden van tafel en bed toen Dirk 8 jaar oud was en Dirk wordt met zijn broer Hendrik toegewezen aan zijn vader. Maar 3 jaar later, in november 1807, overlijdt zijn vader, een belangrijke en vooral stabiele persoon in zijn leven. De kinderen gaan weer bij hun moeder wonen.

Niet lang daarna, waarschijnlijk in 1809, vertrekt Dirk naar Den Haag. Daar laat hij zich inschrijven als pupil op de militaire kweekschool van koning Lodewijk; de broer van keizer Napoleon. Hij is nog jong, te jong? In ieder geval geeft hij als geboortedatum 20 januari 1795 op. Dat is een jaar eerder dan zijn werkelijke geboortedatum. Het katholieke gebruik is dat er vlak na de geboorte gedoopt wordt en dat zal voor hem niet anders zijn geweest. Dit zou wel de oorzaak kunnen zijn van de hardnekkige verwarring rond zijn leeftijd. Waarschijnlijk heeft hij de geboortedatum gebruikt van zijn oudere, vroeg overleden zus Margaretha.

Toontje Poland

Hoe het ook zij, Dirk werd al spoedig bij de keizerlijke zeemacht ingedeeld. In december 1810 kwam hij als scheepsjongen terecht kwam op het Franse linierschip 'Cesar'. Op 24-5-1814 nam hij ontslag uit het Franse leger.

Ruim een maand later, op 3-7-1814, schrijft hij zich in als soldaat bij het Nederlandse leger om dienst te nemen bij het 15de bataillon van linie. In dat verband maakte hij in juni 1815 de indrukwekkende slag bij Waterloo mee. Voor hem was dat geen reden om het leger te verlaten. Wel zal hij Nederland verlaten, want hij tekent voor 6 jaar uitzending naar Oost-Indië.

Op 29-10-1815 vertrekt Dirk met het schip 'Brabant' vanaf de rede van Texel, naar

Nederlandsch Indië. Dan maakt hij een snelle carrière. Tijdens de reis al werd hij bevorderd tot korporaal en bij aankomst op 17 mei 1817 kreeg hij de versierselen van sergeant opgespeld. In 1823 werd hij sergeant majoor, jaargang 18, nummer 2, juni 2004

maar de grootste bekendheid kreeg hij door zijn moed en volharding tijdens de 5 jarige oorlog op Java (1825-1830). Wel vijf maal werd er melding van hem gemaakt in de Javacourant. Het bekendste wapenfeit van Toontje was de overwinning in 1833 op het fort van Amerongen.

Zijn militaire loopbaan ging door. In 1834 werd hij benoemd tot Adjudant van Z. H. de Sultan van Madura; op 24-8-1836 bevorderd tot kapitein, in 1845 tot luitenant kolonel en uiteindelijk op 4 juli 1853 benoemd tot kolonel titulair. Op 7-11-1853 ging Toontje met pensioen.

Tijdens zijn leven kreeg Toontje Poland verschillende onderscheidingen. Trots was hij toen hij op 22-11-1828 werd benoemd tot Ridder in de Militaire Willems Orde (4e klasse) voor zijn activiteiten tijdens de Java-oorlog. Op 16-9-1834 viel Toontje de benoeming tot Ridder in de Nederlandse Leeuw ten deel. Een vrij zeldzame benoeming kreeg Toontje toen hij op 11-12-1849 werd bevorderd tot Ridder in de Militaire Willems Orde 3e klasse voor zijn krijgsverrichtingen op Bali.

Hij overleed te Tjilatjap op 19-12-1857 aan de gevolgen van dysenterie.

Gelukkig besteedde hij zijn laatste levensjaar aan het schrijven van zijn levensgeschiedenis en kwam daarmee tot het jaar 1837. Het is in boekvorm (2 delen) uitgegeven in 1867 door uitgeverij D.A. Thieme te Arnhem en geschreven door W.A. van Rees.

Een geromantiseerde vorm van dit boek werd in 1978/79 voor de jeugd geschreven door Johan Fabricius; dl 1. Toontje Poland, een Alkmaarse jongen in de dagen van Napoleon, dl 2. Toontje Poland onder de tropenzon.

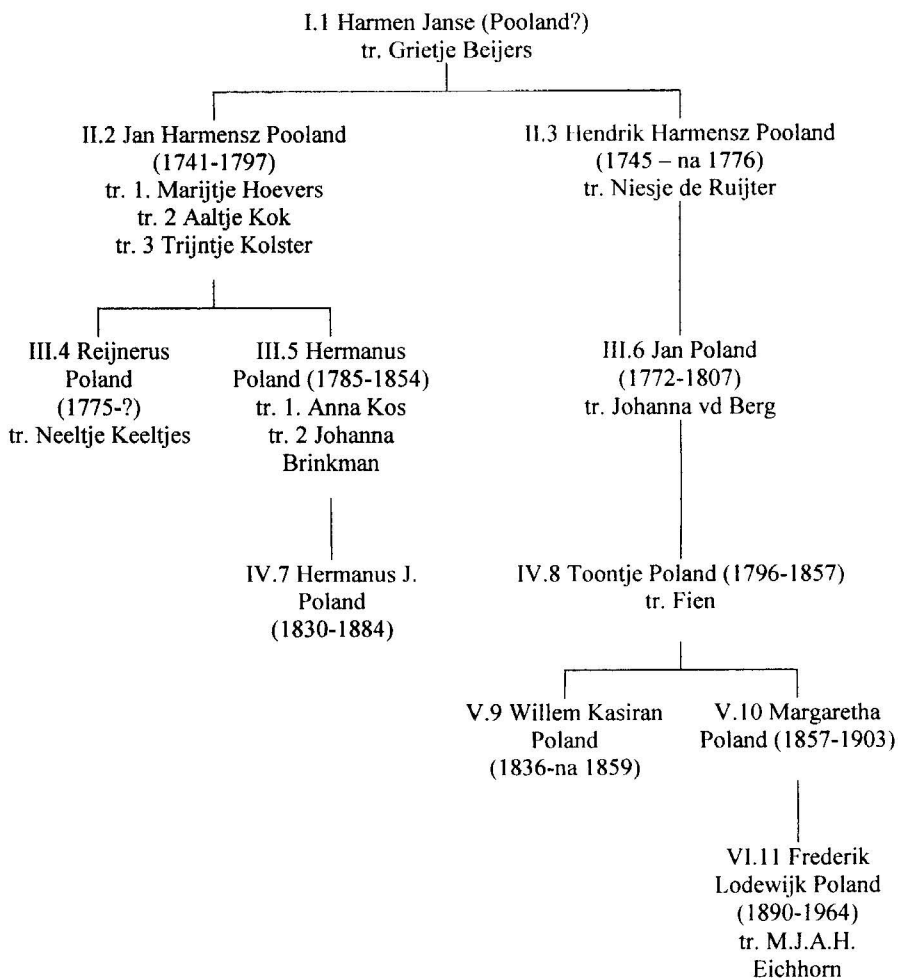
De stam

Op zoek naar de wortels van **Toontje Poland** in Alkmaar kwam ik twee katholieke gezinnen Poland tegen. Het zijn de beide broers **Jan Harmenz** en **Hendrik Harmenz Pooland**. Het is dan de tweede helft van de achttiende eeuw.

De ouders van Jan en Hendrik zijn moeilijk te vinden, want de doopboeken vermelden sporadisch achternamen in die periode. Het wordt het dan wel meer giswerk. Toch lijkt het volgende gezin zeer waarschijnlijk het ouderlijk huis geweest te zijn van deze beide broers. Dit is gebaseerd op vernoeming van de kinderen, doopgetuigen en leeftijd.

Harmen Janse en **Grietje Beijers**, ook wel *Beets* genoemd, wonen in de Varnebroek te Alkmaar. Alleen bij de moeder wordt de achternaam vermeld.

Schematisch ziet de genealogie er als volgt uit:

I. 1

HARMEN JANSE (POOLAND?) Op 29-12-1769 wordt in Alkmaar ene *Hark Poolandt* begraven. Verder zijn er geen gegevens bekend. Varnebroek ligt inderdaad bij de Kennemerpoort.

tr. **Grietje Beijers**, of *Beets*.

In de Matthiaskerk (St Jacobsstraat) zijn de volgende kinderen gedoopt:

1. **Joannes**, ged. Alkmaar 24-4-1741, getuige Grietje Janse. **Zie II. 2**

2. **Adrianus**, ged. Alkmaar 23-7-1743, getuige Jan Janse, maar noë (= namens hem) Hillegond IJsbrandse.
3. **Henricus**, ged. Alkmaar 3-3-1745, getuige Geertje Janse, maar namens haar Trijntje Klaas. **Zie II. 3**
4. **Catharina**, ged. Alkmaar 30-8-1748, getuige Trijntje Janse.

Om het overzichtelijk te houden zal ik eerst **tak II. 2** van Jan Harmensz Pooland beschrijven. Daarna volgt een beschrijving van zijn broer Hendrik Harmensz Pooland (**II. 3**) en zijn nazaten.

II. 2

JAN HARMENSZ POOLAND, ged. Alkmaar 24-4-1741, begr. Alkmaar 7-12-1797 (56 j),

tr. (1) Alkmaar 9-6-1765, **Marijtje Hoeve(rs)** (bij huwelijk *Marijtje de Groot* genoemd), ged. waarschijnlijk Valkoog, begr. Alkmaar 17-1-1772, dr van *Lijsbeth en Jan Hoeverers / de Groot*, wed. van *Jan Straatmeijer*.

Marijtje Hoeverers was weduwe van Jan Straatmeijer. Jan had samen met zijn broer Jacob Straatmeijer in december 1760 de Herberg 'Jerusalem' aangekocht. (*transportbrief ORA 174 fol. 171/133*). Bij de aankoop werd de afspraak gemaakt dat de koopsom van f 800,- over 6 jaar gespreid zou worden betaald. Op 16-11-1764 laten Jan en Marijtje een testament (*ONA 670/102*) opmaken. Daaruit blijkt dat Jan Straatmeijer ziekelijk was. Na zijn overlijden werd Marijtje de eigenaresse van het deels afbetaalde etablissement.

Toen Jan Harmensz Pooland met haar trouwde in juni 1765 nam hij de laatste f 200,- voor zijn rekening waardoor de herberg hun eigendom werd. Herberg 'Jerusalem' stond in Alkmaar op het Scharloo en was belend met de Snaarsmanlaan en de Heereweg. Het lag net buiten de Geesterpoort. Het geheel werd beschreven als: Huis en erf, een wagenhuis, een stalling voor 6 paarden, een hooischaar en 2 stallingen voor 22 koeien. Aan de zij- en achterkant bevond zich een ruime plaats en veld met daarop een kalverloods. Tevens hoorde daarbij een moestuin 'Jerusalem' genaamd.

Enige jaren later echter wordt Marijtje ziek en op 11-1-1722 neemt notaris P. de Lange thuis de gegevens op voor het testament (*ONA 678/5*). Het blijkt dat ze waren 'gegoet boven de f 2000,-' 'De eersame Jan Harmensz en de eerbare Marijtje Jans Hoeverers, egtelieden wonende even buijten deser StadtsGeesterpoort in de Herbergh genaamt Jerusalem, zijnde Comparant

gesond en Comparante siekelijk en te bed liggende, verklaarden na Christelijke recommandatie van ziel en lighaam en revocatie van alle testamenten en uijterste willen, elkaar te benoemen tot eenige en algeheele erfgenaam.' Marijtje had een voordochter: Anna Jans Straatmeijer geheten, gedoopt op 14-2-1758. Jan Harmensz beloofde dit meisje verder op te voeden, evenals de door hen samen verwekte kinderen. Voogd werd *Arie Gerritsz Baart* en de weeskamer werd uitgesloten. Broer *Hendrik Poolandt* zette als getuige zijn handtekening. Marijtje werd in 1772 begraven in de Grote kerk als Marijtje Jans Hoevers.

Een jaar later trouwt Jan Harmensz Pooland met Aaltje Kok. Samen krijgen ze 9 kinderen. Op 29-9-1778 (*ONA 678/142*) laten Jan en Aaltje hun testament opmaken. Hun domicilie was nog steeds de Herbergh Jerusalem en ze waren 'gegoet boven de f 2000,-'. Aaltje overlijdt in 1785 vlak na de geboorte van hun negende kind.

Drie maanden na haar overlijden treedt Jan een derde maal in het huwelijk. Hij is 39 jaar en zijn vrouw 22. Trijntje is dan al wel zwanger van de kleine Cornelis.

Het paar maakte op 8-12-1786 (*ONA 732/281*) een testament bij notaris C. van Oostveen. Ze zijn nu 'gegoet beneden de f 2000,-'. Ondanks haar jeugd overlijdt zijn vrouw Trijntje nog geen twee jaar later en is Jan Harmensz Pooland een derde maal weduwnaar.

Financieel is het goed met hen gegaan. Op 1-5-1784 koopt Jan 2 naast de herberg gelegen huizen. Op 30-1-1789 heeft hij voldoende geld voor twee percelen land in de buurt van de herberg, in de Westerweezepolder en in de Kijf- of Eendrachtspolder ten zuiden van de Hoevervaart.

Dan overlijdt Jan Harmensz in december 1797. Zijn kinderen zijn nog jong en het onroerend goed wordt verkocht. (*ORA 180 fol. 212/ 142 t/m 145*). De transportbrief vermeldt de erfgenamen: *Reinier Pooland* (20 j), *Jacob Heemskerk* (gehuwd met *Grietje Pooland*), *Jan Ariens Baart*, *Pieter Tamisz Kuyper* en *Lourens Bergen*, de drie laatstgenoemden zijn voogden van *Lijsie* (20 j), *Naatje* (15 j) en *Hermanus Pooland* (12 j).

Het onroerend goed wordt aangekocht door de volgende personen:

Jan Captein, woonachtig in de nalatende Herbergh Jerusalem, werd de nieuwe eigenaar van de herberg en alles wat erbij hoorde voor f 2075,- (€ 944,03).

Elisabeth Schreuder kocht de twee naast elkaar staande huizen met erf op het Scharloo voor de som van f 238,- (€ 108,-).

Gerard Cornelis Vlaarakker werd de bezitter van een stuk weiland in de Westerweezepolder achter de Snaarsmanlaan voor f 1010,- (€ 458,32) en

Frederik Roem kocht een stuk land, gedeeltelijk met hout beplant, voor f 200,- (€ 90,76).

Kinderen (gedoopt Matthiaskerk te Alkmaar):

1. **Margaretha** (Grietje), ged. 30-12-1766, begr. Alkmaar 15-4-1808 (41 j), tr Alkmaar 13-2-1791, **Jacob Heemskerk**, zn van **Pieter Heemskerk**, begr. Alkmaar 23-7-1805. Grietje en Jacob laten hun testament opmaken op 6-4-1791. Daarbij wordt vermeldt dat ze 'gegoet' zijn boven de f 2000,-. De belastingambtenaar komt langs in 1807. Hij noteert dat de weduwe Grietje daar woont met de 3 kinderen nl. Maartje, Pieter en Jan.

Kinderen:

- a. *Maria*, ged. Alkmaar 24-4-1791, begr. Alkmaar 28-8-1791.
 - b. *Maartje*, ged. Alkmaar 18-5-1792, begr. Alkmaar 5-1-1844. Ongehuwd. Ze woonde Verdronkenoord 459 en overleed in het Gasthuis.
 - c. *Anna*, ged. Alkmaar 27-8-1793, begr. 3-1-1800.
 - d. *Dina*, ged. Alkmaar 19-9-1794, begr. 5-10-1794.
 - e. *Dina*, ged. Alkmaar 12-12-1795, begr. Alkmaar 15-5-1796.
 - f. *Pieter*, ged. Alkmaar 7-12-1796, overl. Alkmaar 3-1-1819.
 - g. *Alida*, ged. Alkmaar 21-2-1798, overl. voor 1805.
 - h. *Dina*, ged. Alkmaar 16-5-1799, begr. Alkmaar 28-5-1802.
 - i. *Jan*, ged. Alkmaar 26-2-1803, overl. na 1808.
2. **Henricus** , ged. 20-2-1769, begr. Alkmaar 4-11-1770.

tr. (2) Alkmaar 28-3-1773, **Aaltje Kok**, j.d, begr. Alkmaar 24-7-1785.

Kinderen gedoopt Matthiaskerk:

3. **Hermanus**, ged. Alkmaar 27-12-1773, begr. Alkmaar 10-10-1784.
4. **Reijnerus**, ged. Alkmaar 22-1-1775. **Zie III. 4**
5. **Elisabeth** (Lijsie), ged. Alkmaar 20-1-1777, overl. na 1797.
6. **Henricus** , ged. Alkmaar 22-9-1778, begr. Alkmaar 4-11-1778.
7. **Henricus**, ged. Alkmaar 2-12-1779, overl. voor 1797.
8. **Anna** (Naatje), ged. Alkmaar 22-8-1782, overl. Alkmaar 28-11-1835 (53 j), tr. Alkmaar 11-7-1813, **Jacob Kuijers**, ged. 'Dinsterveen' (Overijssel) in 1784, overl. tussen 1830 en 1835, zn van **Klaas Bartels** en **Hillie Egberts Toom**. Schippersknecht/ scheepstimmerman/ sjouwersman. Ze woonden in 1830 aan de Schulphoek. De twee kinderen Jan en Klaas worden dan eveneens geregistreerd door de belastingambtenaar.

Kinderen:

a. *Nicolaas Bartels*, geb. Overijssel ?-10-1813, overl. Alkmaar 28-1-1814.

b. *Jan*, geb. Overijssel 1815, overl. na 1830.

c. *Nicolaas Bartholomeus*, geb. Alkmaar 19-10-1818, overl. na 1830.

d. *Egbert*, geb. Alkmaar 20-6-1824, overl. Alkmaar 7-11-1824.

9. **Catharina**, ged. Alkmaar 15-2-1784, overl. voor 1797, tweeling met

10. **Henricus**, ged. Alkmaar 15-2-1784, begr. Alkmaar 22-6-1794.

11. **Hermanus**, ged. Alkmaar 20-7-1785. **Zie III. 5**

tr. (3) Alkmaar 23-10-1785, **Trijntje Kolster**, ged. Alkmaar 1-12-1762, begr. Alkmaar 19-8-1788 (25 j), dr van **Cornelis Kolster** en **Antje Vader**. Kinderen gedoopt Laurentiuskerk:

12. **Cornelis**, ged. Alkmaar 2-6-1786, begr. Alkmaar 4-9-1788.

13. **Alida**, ged. Alkmaar 20-12-1787, begr. Alkmaar 25-11-1793.

III. 4

REIJNERUS POLAND, ged. Alkmaar 22-1-1775, overl. na 1805, zn van Jan Poland en Aaltje Kok, tr. Alkmaar 7-2-1796, **Neeltje Jans Keeltjes**, komt van Opmeer.

Reinerus was op 21-10-1799 als ruiter in dienst aangenomen en tekende voor de volgende 6 jaar. Zijn lengte was ongeveer 1 meter 60 (5 voet en 8 duim). Hij had bruine ogen, bruin haar en een rond aangezicht. Op 26-5-1800 werd hij korporaal. Het contract stopte op d.d. 21-10-1805 en werd niet verlengd. Onbekend is waar hij daarna naar toe is gegaan

Kind gedoopt Laurentiuskerk:

1. **Johannes**, ged. Alkmaar 8-6-1796.

III. 5

HERMANUS POOLAND, ged. Alkmaar 20-7-1785, overl. Alkmaar 25-11-1854 (69 j), zn van Jan Pooland en Aaltje Kok. Voermansknecht in 1812 en 1839 (voerman is menner), tapper in 1827 en 1830.

tr. (1) Alkmaar 8-11-1812, **Anna Kos**, ged. Alkmaar 23-8-1784, overl. Alkmaar 7-5-1827 (40 j), dr van **Teunis Kos** en **Grietje Braakboer**. Tapster.

tr. (2) Alkmaar 3-7-1827, **Johanna Brinkman**, ged. Alkmaar 8-8-1792, overl. Alkmaar 7-3-1874 (81 j), dr van **Nicolaas Brinkman** en **Hendrica van Wees**.

Zij wonen in 1812 aan de Laat 342, in 1830 (met 1 dienstbode) op Schoutenstraat 342 en in 1839 Doelenstraat 368.

Kinderen

1. **Alida Hendrica**, geb. Alkmaar 18-9-1828, overl. Alkmaar 18-10-1828.
2. **Hermanus Johannes**, geb. Alkmaar 8-12-1830. **Zie IV. 7**

IV. 7

HERMANUS JOHANNES POLAND, geb. Alkmaar 8-12-1830, overl. Alkmaar 8-7-1884 in het Gasthuis (53 j) zn van Jan Pooland en Aaltje Kok. Schoenmaker.

Hermanus blijft ongehuwd, waarmee deze tak stopt in de mannelijke lijn.

De tak van broer Hendrik.

II. 3

HENDRIK HARMENSZ POOLAND, ged. Alkmaar 3-3-1745, begr. Alkmaar na 1776.

tr. Alkmaar 19-7-1769, **Niesje Jans de Ruijter**, geb. ca. 1740, begr. Alkmaar 16-9-1817 (als weduwe van 'Pieter' Poland). Ze woonde toen in het Geesterhofje en was 77 jaar geworden.

Kleinzoon Toontje maakte in zijn autobiografie ook melding van zijn oma, die in het hofje woonde, en waar hij graag naar toe ging. Het echtpaar woonde op het Scharloo, in 1776 aan de Nieuwpoort in de Roskam.

Kinderen, gedoopt Matthiaskerk.

1. **Adrianus**, ged. Alkmaar 9-9-1769, overl. na 1803? Er is dan een Adrianus Poland, doopgetuige bij de zoon van Jan Poland en Johanna van den Berg.
2. **Joannes**, ged. Alkmaar 6-1-1772. **Zie III. 6**
3. **Hermannus**, ged. Alkmaar 17-1-1774.
4. **Margaretha**, ged. Alkmaar 13-12-1776, begr. Alkmaar 4-10-1796 (19 j) tr. Alkmaar 8-11-1795 **Jacob Frikkee**, geb. Alkmaar. Jacob tr (2) 25-2-1798 *Trijntje Visser*.

Kinderen:

- a. **Hendrik**, ged. Alkmaar 30-9-1796, begr. Alkmaar 3-9-1803.

III. 6

JAN POLAND, ged. Alkmaar 6-1-1772, begr. Alkmaar 22-11-1807 (35 j), zn van Hendrik Poland en Niesje de Ruijter. Schoenmaker in 1804 en 1807

(maar kruidenier volgens overlevering). Bij zijn overlijden laat Jan 4 kinderen na.

tr. **Johanna (Naatje) van den Berg** Zeer waarschijnlijk gedoopt Monnikendam 16-10-1771 als dr van *Dirk van den Berg* en *Grietje Gru(t)ters*. Gezien de vernoeming van de namen zou dit goed mogelijk zijn. Overl. na 1811. Op 19-9-1798 maakten Jan en Naatje een testament. (*ONA 853a/81*). Zij stonden geregistreerd als 'gegoet beneden de f 2000,-'. Beiden wezen elkaar aan als erfgenaam en als voogd der kinderen.

Bij de aangifte van overlijden van dochter Margaretha in 1795 woonde het paar aan het Ritsevoort te Alkmaar. Jan kocht op 24-6-1800 (*ORA 181, fol. 163/107*) een huis en erve aan de westzijde van de Houtilstraat voor f 165,- van Willem Nierop en verkocht dit weer op 16-10-1800 (*ORA 182, fol. 19/185*). Het is niet duidelijk waar het paar tussentijds woonde. Pas op 11-4-1801 (*ORA 182, fol. 81/67*) kocht hij huis en erve genaamd 'De Zeven Star', staande aan de noordzijde van de Dronkenoord voor de koopprijs van f 570,-. Aan dit huis op het Verdronkenoord is op 16-1-1988 op huisnummer 90 een plaquette onthuld als zou dit het geboortehuis zijn van Toontje. Dit kan echter niet kloppen, hij woonde er vanaf zijn vijfde levensjaar.

Kinderen gedoopt Laurentiuskerk:

1. **Margaretha**, ged. Alkmaar 6-3-1795, begr. Alkmaar 22-7-1795.
2. **Theodorus** (Dirk / Toontje), ged. Alkmaar 21-2-1796. **Zie IV. 8**
3. **Grietje**, ged. Alkmaar 15-5-1797, begr. Alkmaar 19-1-1798.
4. **Henricus** (Hendrik), ged. Alkmaar 26-9-1798, begr. Alkmaar 17-4-1810 (11 j). Toontje vermeldde in zijn autobiografie dat zijn broer Hein was verdronken.
5. **Niesje**, ged. Alkmaar 15-11-1800, overl. na 1804.
6. **Adrianus**, ged. Alkmaar 2-6-1803, begr. Alkmaar 1-4-1805.
Doopgetuigen: *Adrianus Poland* en *Neeltje Pieters Winkel*.

Het gaat echter niet goed met het echtpaar. Jan en Naatje regelen op 3-6-1804 bij notaris M. J. de Lange (*ONA 862, a 81*) een scheiding van tafel en bed, bijwoning en goederen. De wettelijke aantekening wordt door de Schepenen gemaakt op 5-6-1804.

Jan en Johanna gaven bij de notaris te kennen dat de 'tusschen hun geresene en verregaande huiselijke oneenigheeden aanlijding hebben gegeven om met den anderen te reguleeren en vasttestellen de volgende punten van separatie:

- a. dat zij van nu aan zullen zijn gescheiden van tafel, bed, bijwoning en goederen.
- b. dat den Comparant voor zich in eigendom zal behouden hun lieder Huis en Erve staande en gelegen alhier op het Verdronkenoord, thans door hun bewoond, dat hij 'wijders' voor lief zal behouden de Schoenmakers-affaire met al het credit en debet tot deselve behorende.
- c. dat de Comparante voor haar in eigendom zal behouden twee stuks obligatien en dat de Comparante wijdens tot haar neemen zal alle goederen behorende tot de uitdragersaffaire, mits zij ook daarentegen zal voldoen alle de openstaande schulden bij de vendumeester.
- d. Beiden krijgen van de gemeenen boedel elk de helft, maar vooraf krijgt hij het bureau en een glazen kast.
- e. De kinderen komen voor de ene helft voor de lasten van de Comparant; de 2 oudste, zijnde *Dirk* (= Toontje) en *Hendrik* (Hein) gaan naar de Comparant, de jongste twee, zijnde *Niesje* en *Arie* gaan naar de Comparante.

Johanna van den Berg kocht onder haar eigen naam op 14-5-1805 (*ORA 184, fol. 106/61*) huis en erve aan de Langstraat / Noordzijde. Daar wordt ook weer een dochter geboren, van wie in het doopboek wordt vermeld dat Jan Poland de vader is.

7. **Margaretha**, ged. Alkmaar 19-1-1806, overl. na 1811.

Anno 1807 werd de belasting geïnd en stond Jan Poland geregistreerd als schoenmaker met 2 zonen, nl. Dirk en Hendrik. Na het overlijden van hun vader in datzelfde jaar zijn beide kinderen weer bij hun moeder gaan wonen.

Johanna nam een commensaal in huis, **Hermanus Plasman** genaamd, geboren te Leimuiden. Op 14-2-1808 gaan ze in ondertrouw. Volgens het verslag van Toontje was hij een onplezierig heerschap die veel dronk. Het kwam tot een botsing tussen de 12-jarige Dirk en de man die zijn stiefvader dreigde te worden. Dirk vluchtte daarvoor. Het huwelijk werd echter wel officieel aangekondigd, maar niet voltrokken. Het waarom wordt daar niet bij vermeld. Wel wordt 9 maanden later de kleine Herman geboren.

8. **Hermanus van den Berg**, ged. Alkmaar 25-11-1808. (Mattiaskerk; filius illegatimus), met de vermelding dat Hermanus Plasman de vader is. Begraven Alkmaar 21-1-1809. De Diaconie betaalde de begrafenis van 24 stuivers.

Johanna verkocht op 23-3-1809 (*ORA 186, fol. 177/178*) het huis en erve aan de noordzijde Langestraat. Zij wordt dan genoteerd als de weduwe van Jan Pooland.

Jan Grondeling, een Napoleontische sergeant, werd (waarschijnlijk in 1809) bij Johanna ingekwartierd en wist Dirk enthousiast te maken voor het militaire leven. Hij besloot zich te melden bij de militaire kweekschool in Den Haag. Jans verblijf bij Johanna van den Berg blijft echter niet zonder gevolgen.

9. **Jan**, ged. Alkmaar 24-9-1810 (Laurentiuskerk), met de aantekening 'ut fertur' (bevrucht door) Jan Grondeling. Overl. Alkmaar 25-1-1815. Volgens de aangever was het kind 6 jaar geworden
- 10 'Ongedoopt zoontje', begr. Alkmaar 30-4-1811.

Het is niet duidelijk hoe het verder is gegaan met de moeder en zusjes van Toontje. In april 1811 was er een schrijven van de maire aan de procureur dat Johanna zich, na een eerdere detentie, als een waanzinnige gedraagt. '*Ze loopt naakt op straat en dreigt zich van kant te maken*'. Ook in het boek van Van Rees wordt hier melding van gemaakt.

IV. 8

THEODORUS (Dirk/Toontje) POLAND, ged. Alkmaar 21-2-1796, overl. Tjilatjap (Java) 19-12-1857 (61 j), zn van Jan Poland en Johanna van den Berg. Militair; van kwekeling tot generaal.

tr. Bagalen 21-3-1855

Fien of Fifina, Javaanse vrouw en ongeveer sinds de jaren 30 zijn levensgezellin, overl. Modjokerto (Java) 2-12-1885 (78 j). (*Soerabajacourant d.d. 7-12-1885*).

Volgens de overlevering had Toontje 22 kinderen, van wie drie maal een tweeling en één keer een doodgeboren drieling. Van Rees maakte daarvan ook melding op blz. 221 in dl 2.

Alleen de volgende kinderen zijn gevonden, allen RK gedoopt, behalve Fifina. Zij werd Evangelisch Luthers gedoopt. Het oudste meisje was een

Fien of Fifina, levensgezellin van Toontje

dochter van Toontje en een vrije Javaanse (niet-christen) vrouw. De gegevens over deze kinderen kwamen mede tot stand vanuit aantekeningen van dhr Brostowski en vanuit bijdragen door de heren L. M. Janssen en P.A. Christiaans. De beide laatstgenoemden zijn momenteel bezig met een onderzoek naar de nazaten van Toontje Poland voor een publicatie in 'De Indische Navorscher', orgaan van de Indische Genealogische Vereniging. De genoemde plaatsnamen verwijzen naar Nederland of Indonesië, tenzij anders vermeld.

Kinderen:

1. **Johanna Carolina**, geb. Batavia 25-12-1823, overl. Soerakarta 22-12-1890, (67 j), tr. Palembang 2-6-1841, **Johannes Karel David Lamleth**, geb. Amsterdam 1807, overl. Padang Sidempoean 19-12-1847 (40 j). Assistent resident van Mandheling en Ankola.

Kinderen:

- a. *Theodorus Desiré (Karel)*, geb. Moeara Kompeh (Palembang) 10-7-1842, overl. Wonogri (Soerakarta) 23-8-1875.
 - b. *Wilhelmina*, geb. Moeara Kompeh 24-1-1844, overl. Kampen 8-11-1918, tr. Madioen 26-8-1873 *Richard Bernard Gottlieb Brostowski*.
 - c. *Anton*, geb. Moeara Kompeh 28-11-1845, overl. Penjaboengan (Sumatra) 28-6-1847.
 - d. *Henry*, geb. Penjaboengan 18-6-1847, overl. Poerworedjo (Bagalen) 22-3-1864.
2. **Antonius Theodorus**, geb. Natal 12-4-1834, overl. Padang 25-8-1845 (11 j).
 3. **Willem Kasiran**, geb. Madoera 16-6-1836, Zie V. 9
 4. **Fifina Francina**, geb. Pamekasan 4-5-1839, overl. Kampen 12-1-1899 (59 j), tr. Salatiga 26-4-1858, **Willem Jacobus Döderlein de Win**, geb. Utrecht 16-9-1820, overl. Kampen 31-12-1898 (78 j), zn van **Jan Arend Leonard Döderlein de Win** en **Margaretha Jacoba Boon van Ostade**, bijgenaamd **Boekhout**. Kapitein der Infanterie in het Oost Indische leger.

Kinderen

- a. *Jacoba Theodora*, geb. Samarang 4-2-1859, overl. Samarang 10-9-1859.
 - b. *Jakobus Theodorus*, geb. Semarang 19-3-1860, overl. Winterswijk 8-6-1928. Chef commies Ned. Spoorwegen.
- tr. (1) Haarlem 4-5-1887 *Maria de Vries*.
- tr. (2) Winterswijk 30-6-1921 *Catriena Kelder*.

- c. *Louisa Francisca*, geb. Soerabaja 20-6-1862, overl. Semarang 18-6-1868.
- d. *Charlotta Henrietta (Helena)*, geb. aan boord van het barkschip 'Johanna Helena Elisabeth' op weg van Indië naar Nederland op ZB 12.30, WL 9.30 (nabij de kust van het eiland St Helena d.d. 13-11-1863, tr. Kampen 42-2-1887 *Richard Aloysius Ferdinand Botter*
5. **Geertruida Louisa**, geb. Palembang 21-2-1841, overl. Salatiga 14-10-1843.
6. **Catharina Louisa**, geb. Weltevreden 28-7-1843, tweeling met volgende kind, overl. Salatiga 11-11-1892 (49 j), tr. Salatiga 19-8-1860, **Johannes Fredrik Hoff**, geb. Salatiga 12-8-1832. overl. Salatiga 1880 (48 j), zn van **Carel Lodewijk Frederik Hoff** en de inlandse christenvrouw **Baijdja**, bij de doop genaamd **Aleida Dorothea**. Landheer te Salatiga.
Kinderen geboren te Salatiga (Semarang) tenzij anders vermeld:
- a. *Frederika Louisa Paulin*, geb. 28-11-1860, overl. Salatig 27-7-1934, tr. Salatiga 18-3-1879 *Johannes Gerardus Martens*.
- b. *Maurits Fredrik Theodor*, geb. 9-12-1862, overl. Salatiga 19-3-1863.
- c. *Theodor Fredrik Maurits*, geb. 30-12-1863, overl. Soerabaja 26-4-1930. Onderluitenant-apotheker, tr. Salatiga (bij volmacht) 9-3-1891 *Johanna Emilie Piekhaar*.
- d. *Aleida Constantia Victoria*, geb. 29-10-1866, overl. Salatiga 23-1-1934, tr. Salatiga 15-3-1894 *Carel Hendrik George Nagel*.
- e. *Johan Robert Charles*, geb. 17-7-1868, overl. Batavia 10-12-1947. Tuinemployé, tr. Salatiga 20-8-1896 *Johanna Albertina Theodora Kessels*.
- f. *Lucie Aurelia*, geb. 4-2-1870, overl. Salatiga 22-10-1870.
- g. *Alfredus Theodorus*, geb. Semarang 17-9-1871, overl. Bandoeng 7-7-1935. Militair Oost Indische Leger, tr. Buitenzorg 5-10-1898 *Catharina Francine Bastienne Noline Janssen*.
- h. *Lucie Thérèse*, geb. 6-7-1873, overl. onbekend, tr. Pekalongan 29-11-1899 *Jacob Niepoth*.
- i. *Karoline Virginie*, geb. 28-5-1875, overl. Zandvoort 18-1-1968, tr. Salatiga 29-5-1901 *Louisa Klumperbeek*.
- j. *Johan Frederik*, geb. 4-1-1877, overl. Salatiga 5-7-1943. Fabricagechef, tr. Salatiga 12-12-1925 de Javaanse vrouw *Marie*.

- k. *Marie Azette*, geb. 18-1-1881, overl. Batavia 25-12-1936, tr. Soerabaja 2-7-1914 *George Louis Victor Monfils*.
7. **Frederika Christina**, geb. Weltevreden 28-7-1843, tweeling met voorgaande kind, overl. Salatiga 3-6-1888 (45 j), tr. Salatiga 13-7-1860, **Johannes Carolis Beck**, geb. Semarang 20-11-1835, overl. Salatiga 13-5-1893 (47 j), zn van **Johan Frederik Beck** en **Anna Johanna Doeve**. Klerk / Griffier.
Hij hertrouwt Ambarawa 24-10-1892 de inlandse vrouw **Karsinah**.
Kinderen uit het eerste huwelijk:
- a. *Anna Johanna Ernestina*, geb. Poerworedjo (Bagalen) 19-5-1861, over. Magelang (Kedoe) 14-9-1911, tr. (1) Salatiga 10-9-1878 *Frederik van Eldik*, sch. Magelang 8-2-1890. tr. (2) Kota Radja (Atjeh) 20-3-1895 *Carl Wilhelm Schmit*.
 - b. *Cecile Virginie*, geb. Keboemen (Bagalen) 23-5-1863, overl. Keboemen 15-6-1863.
 - c. *Cecile Virginie Charlotte Antoinette*, geb. Magalang 31-12-1871, overl. Salatiga 4-10-1888.
 - d. *Celestine Sophie Henriette Pauline*, geb. Magalang 5-1-1877, overl. Soerakarta 28-7-1924, tr. Salatiga 11-3-1896 *Johan Herman Pothoff*.
8. **Theodora (Wilhelmina)** geb. Padang 12-10-1846, overl. Modjokerto 19-10-1915 (69 j), tr. Salatiga 1-2-1862, **Hendrik Johan**, geb. Soerabaja 4-7-1839, overl. Modjokerto 26-2-1919, zn van **Lazar Johan** en **Charlotta Schalk**. Fotografist/tekenaar, later commissionair en hotelhouder.
Kinderen, geboren te Modjokerto tenzij anders vermeld:
- a. *Elize Charlotte*, geb. Salatiga 20-3-1863, overl. Soerabaja 17-10-1938, tr.(1) Soerabaja 10 of 19-9-1883 *William Henry Letchford*, tr. (2) Soerabaja 17-3-1909 *Karel Albert Osten*, tr (3) Modjokerto (Soerabaja) 18-8-1920 *Arnoldus Johannes Eerdmans*, sch. 30-11-1931
 - b. *Charlotte Theodorine*, geb. Soerabaja 8-8-1864, overl. Soerabaja 4-10-1898, tr (1) Modjokerto 27-1-1883 *Johannes Hermanus Augustijn Launy*, tr. (2) Modjokerto 15-3-1890 *Pieter Johannes Adrianus Niggebrugge*.
 - c. *Willem Johan*, geb. 11-6-1865, overl. Modjokerto 4-10-1865.
 - d. *Henriette Theodorine*, geb. 3-8-1866, overl. Apeldoorn 18-4-1951, tr. Modjokerto 20-1-1890 *Cornelis Johannes Gozuinus van Deun*.

- e. *Johanna Adriana*, geb. 29-12-1867, overl. Rijswijk 25-6-1944, tr. (1) Soerabaja 12-6-1889 *Peter Jan Rostee*, tr. (2) Den Haag 23-11-1935 *Antoon Hendrik Haarbrink*.
- f. *Willem Hendrik Lazar*, geb. 11-2-1869, overl. Malang (Pasoeroean) 12-11-1942. Assistent Resident, tr. Soerabaja 4-11-1899 *Geertruida Johanna Elisabeth Lans*.
- g. *Hendrik Theodoor*, geb. 30-6-1870, overl. Soerabaja 26-5-1926. Hoofddcommies Post-en Telegraafdienst, tr. Madioen 20-11-1893 *Albertine Wilheminie Palm*.
- h. *Izert Jacobus*, geb. 26-3-1872, overl. Soerabaja 30-9-1933, tr.(1). Modjokerto 24-3-1906 *Margaretha Fifina Clara Döderlein de Win* (zie V.10d), tr. (2) Soerabaja 15-5-1923 *Margaretha Leedeman*.
- i. *Francoise Eugenie*, geb. 7-11-1874, overl. Den Haag 12-6-1956, tr. Modjokerto 12-10-1897 *Simon Hendrik van Raalten*.
- j. *Jan Hendrik*, geb. 5-6-1875, overl. Den Haag 13-1-1944. Burgemeester van Cheribon, tr. Modjokerto 19-5-1900 *Anna Geertruida Colenbrander*.
- k. *Francois Hendrik*, geb. 25-2-1877, overl. Tjimahi 25-12-1935. Kapitein-arts Oost Indische Leger, tr. (1) Den Haag 10-8-1905 *Gozewina Henriette Giesbers*, tr. (2) Buitenzorg 15-9-1917 *Elisabeth Sneep*.
- l. *Helena Margaretha*, geb. 8-2-1878, overl. Magelang 31-12-1941, tr. Modjokerto 12-10-1897 *Eduard Bokhorst*.
- m. *Gerrit Fritz*, geb. 2-9-1879, overl. Modjokerto 5-9-1880.
- n. *Theodora Elisabeth*, geb. 13-11-1880, overl. Rijswijk 26-12-1981, tr. Modjokerto 12-3-1902 *Johan August Barentsz*, sch. Modjokerto 11-6-1925.
- o. *Emelia Wilhelmina*, geb. 12-6-1883, overl. Den Haag 5-4-1968, tr. Modjokerto 27-11-1907 *Herman Dirk Wilhelm von Oven*.
- p. *Isaak Edward Theodoor Willem*, geb. 6-10-1885, overl. Den Haag 26-3-1962, tr. Batavia 4-5-1907 *Betsy Celosse*.
9. **Maria Elisabeth (Ernestine)** geb. Soerabaja 13-12-1851, overl. Semarang 10-7-1883 (31 j) tr. (1) Semarang 19-12-1868 **Jan Mulder**, geb. Veendam 2-10-1837, overl. Telok Betong 6-9-1872 (34 j), zn van **Jan Cornelis Mulder** en **Annechien Olferts Koolman**. 1^e luitenant. tr. (2). Salatiga 25-3-1876 **Gustaaf Adolf van Sprew**, geb. Soerabaja 8-9-1851, overl. Bandung 30-5-1927, zn van **Leopoldus Bartholomeus van Sprew** en **Jacomina Elisabeth**

Pfefferkorn. Buitengewoon deurwaarder (Raad van Justitie). Hij hertrouwt Bandoeng 12-3-1919 de inlandse christenvrouw **Waginem**, bij de doop genaamd **Willemien Kruijn**.

Kinderen uit haar eerste huwelijk:

- a. *Annechien Fien Francesca*, geb. Poerworedjo (Bagelen) 9-9-1870, overl. onbekend.
- b. *Theodorus Jan Cornelis*, geb. Kedongkebo (Poerworedjo) 26-2-1872, overl. Batavia 7-7-1926. Kapitein infanterie Oost Indische Leger, tr. (1) *Bandjermasin (ZO-Borneo)* 10-8-1896 *Jakoba Grevelink*, tr. (2) Batavia (bij volmacht) 12-9-1898 *Theodora Constantia Tellings*.

Kinderen uit haar tweede huwelijk, allen geboren te Salatiga:

- c. *Ernestine Josephine*, geb. 8-11-1876, overl. Den Haag 15-10-1954, tr. Bandoeng 28-9-1904 *Wijnandus Franciscus Frans*.
- d. *Christiaan Fredrik*, geb. 23-8-1878, overl. Harderwijk 16-3-1962. Hoofdcontroleur PTT te Makassar, tr. Semarang 25-10-1906 *Fernandina Adriana Wagenaar*.
- e. *Achilles Alexander*, geb. 15-6-1880, overl. Bandoeng 12-9-1939. Hoofdcommies bij Staatsspoorwegen te Bandoeng, tr. Bandoeng 11-5-1923 *Henriette Frederika van Domburg*.
- f. *Désirée Louise Cornélie*, geb. 19-12-1882, overl. Makassar 6-7-1951, tr. Batavia 19-12-1900 *Izaak Theodor Dirksen*.

10. **Margaretha**, geb. Tjilatjap 20-8-1857. Zie V. 10

V. 9

WILLEM KASIRAN POLAND, geb. Madoera 16-6-1836. Zijn laatst bekende woonoord is Soerabaja (1859), zn van Toontje Poland en Fien. Volgens familieoverlevering zou hij als kind zijn afgestaan aan de Sultan van Madoera en daar ook verder zijn opgevoed. Hij diende in 1850 als vrijwilliger bij het leger te Soerabaja en vertrok op eigen verzoek op 8-7-1857. Willem Kasiran woonde in 1859 te Samarang. Daarna is geen spoor meer van hem teruggevonden.

V. 10

MARGARETHA POLAND, geb. Tjilatjap 20-8-1857, overl. Mont Saint Guibert (België) 1-6-1903 (45 j), dr van Toontje Poland en Fien. tr. Kampen 4-5-1878 (bij volmacht)

Theodor Prospère Oscar Döderlein de Win (hij is de stiefzoon van haar zus Johanna), geb. Kedong Kebo 26-2-1854, overl. Kampen 13-8-1888. Kapitein infanterie Oost Indische leger.

Kinderen:

- a. *Wilhelmina Françoise Frédérique Leonarde Adolphine*, geb. Tandjong (Z.O.-Borneo) 2-7-1879, vertrekt naar Brussel in 1902
- b. *Theodore Hendrik*, geb. Modjokerto 5-10-1880, overl. na 1898.
- c. *Jules*, geb. Amboine 30-6-1882, overl. St. Jans Molenbeek (Brussel) 20-9-1895.
- d. *Margaretha Fifine Clara*, geb. Saparoea 8-3-1884, overl. Soerabaja 29-5-1920, tr. Modjokerto 24-3-1906 *Idzert Jacobus Johan*. (Zie IV. 8.8)
- e. *Marie Antoinette*, geb. Soerabaja 5-2-1888, overl. onbekend.

Ruim een jaar na het overlijden van Theodor krijgt Margaretha een zoon die de achternaam **Poland** krijgt.

f. **Frederik Lodewijk**, geb. Deventer 9-7-1890. Zie VI. 11

In 1891 gaat Margaretha samenwonen met **Sikko Kapenga**, geb. Meppel 17-11-1867, overl. Watermaal Bosvoorde (België) 20-9-1938 (70 j), zn van **Albert Tonnis Kapenga** en **Aaltje van Veen**. Hoofdonderwijzer, in België 'mechaniker', tr. (1) Antwerpen 19-3-1910 **Rosalie Crets**, tr. (2) **Maria Nell**.

Margaretha en Sikko krijgen 5 kinderen, allen erkend door Sikko, allen geboren te St. Jans Molenbeek (Brussel):

- g. *Albert Gerben Tonnis*, geb. 24-9-1892.
- h. *Willem Francois Frederic Leonard Adolphe*, geb. 2-7-1894, overl. Ngawi (Indonesië) 23-11-1927 *Eleonora Döderlein de Win*, geb. Tjilatjap 19-6-1905, overl. Salatiga 13-12-1936.
- i. *Jules Henri*, geb. 9-11-1895, overl. onbekend, tr. Montiaux 24-8-1922 *Marthe Julia Constance*.
- j. *Charles Maximiliaam Sikko*, geb. 10-2-1897
- k. *Coralie Marguerite Alphonsine*, geb. 21-11-1900, overl. Breda 22-1-1977, tr. Soerabaja 22-12-1921 *Evert Pieter van Marken*.

VI. 11

FREDERIK LODEWIJK POLAND, geb. Deventer 9-7-1890, overl. Vlissingen 5-8-1964 (74 j), zn van Margaretha Poland, vader onbekend. Schildersknecht, kelner en stoffeerder.
tr. Amsterdam 27-5-1936

Maria Johanna Allette Helena Eichhorn, geb. Amsterdam 6-11-1894, overl. Vlissingen 4-2-1971 (76 j), dr van **George J. C. Eichhorn** en **Maria C. J. Pohl**. Kraamverzorgster.

Na zijn huwelijk vestigde hij zich via de Haarlemmermeer in Amsterdam en sinds 1962 in Vlissingen. Voor die tijd woonde hij in Alkmaar, Haarlem, Duitsland en België.

Als afsluiting wil ik nog een beeld te schetsen van het militaire leven van Toontje in Nederlands-Indië en de manier waarop anderen tegen hem aankeken. Daartoe heb ik een stuk overgenomen uit het boek van Van Rees (deel 2);

Blz 157; Poland is kloekmoedig. De heldere blik waarmede hij den toestand beschouwde, de verstandige wijze waarop hij de weinige middelen wist aan te wenden om zijn gezag te handhaven tegenover de vijand plaatsen hem in ons oog op veel hoger standpunt, dan dat waarop zijn moed alleen hem tot nog toe aanspraak gaf.

In de hagchelrijkste oogenblikken toonde hij een bewonderingswaardige kracht van geest, en naarmate de bezwaren talrijker en schier onoverkomelijk werden, ontwikkelde zich bij hem des te grooter werkzaamheid en een onbedwingbare lust om ze te bekampen.

blz. 223; Ontbrak hem welliswaar de elementaire opleiding, thans voor ieder officier onontbeerlijk; kon hij zelfs geen aanspraak maken op den titel van "beschaafd krijgsman"; maakte zijn uiterlijk eerder een ongunstigen dan gunstigen indruk; zocht men bij hem te vergeefs naar vormen of goede manieren, en hoorde men van hem vaak uitdrukkingen, die in den mond van ieder ander onaangenaam zouden geklonken hebben, Poland's gezond verstand, sterk geheugen, ondervinding en menschenkennis: het oorspronkelijke, het karakteristieke van zijn persoon, had iets aantrekkelijks: die de eigenaardige flinke wijze van zich uit te drukken beviel in

Graf Toontje Poland

Foto K. Salwegter

hem beter, dan wanneer hij zich bediend had van een taal, die minder in overeenstemming met zijn geheele persoonlijkheid zou geweest zijn. Niet in staat de kennis van een wetenschappelijk officier te beoordelen, vergiste hij zich toch nimmer in de waarde van het individu.

Maar waarin geen ander hem evenaarde, was de onbegrijpelijke takt om den militairen geest bij zijne ondergeschikten, onverschillig van welken landaard, op de wekken. Kameraad van den europeschen soldaat wist hij (blz 224) even goed met den Javaan, den Madoerees, den Ambonees, met ieder zijn eigen taal den juisten toon aan te slaan. Vandaar dat zijn bataillon uitstekend afgerigt en met een uitmuntenden geest bezielde was; van daar dat ook zelfs in vrede alle soldaten met Toontje dweepten.

Blz 233; Ruw was hij wel, wreed niet.

Blz 234; Hij leed de laatste jaren aan rheuma en periodieke aanvallen van jicht.

In 1852 is hij zelf overtuigd van het feit dat 'hij zijn bajonet af moet slaan' en gaat met pensioen. Het sparen had nimmer in den aard van Poland of van Fine gelegen. Bij hem aan huis was er altijd vrolijkheid, geld nimmer.

Blz 235; Vanaf november 1853 krijgt hij zijn jaarlijkse pensioen van f 1800,- (€ 816,81) en een eenmalige gratificatie van f 3000,- (€ 1361,34).

Blz 235; Eindelijk, in het laatste jaar zijns levens, kwam hij op het denkbeeld om zijn eigen levensgeschiedenis te schrijven: een energiek besluit, waarlijk, voor iemand die zoo moeilijk de pen hanteerde; een besluit, waardig ter aanbeveling aan menig oud-indische officier.

Na zijn ontslag huwde Poland de moeder zijner kinderen, en beloonde daarmede de trouwe diensten der javaansche vrouw, die zo lang lief en leed met hem gedeeld, die hem overal gevolgd en ter zijde gestaan, en die hem meermalen het leven gered had. Dat huwelijk leverde haar overigens geen voordeel op; want na Poland's overlijden, waren er weder 'geen termen' om mevrouw de weduwe Poland eenig pensioen toe te kennen; toen waren het de officieren van het indische leger, die door particuliere inschrijvingen een som van f 15.000,- (€ 6806,70) ten behoeve van Poland's onverzorgde kinderen bijeenbragten.

Zijn éénige wensch op het sterfbed geuit, was 'onder de nederlandsche vlag begraven te worden'. Omhuld met de vlag die hij op Bali liet wapperen, werd zijn stoffelijk overschot ter aarde besteld. Het garnizoen van Tjilatjap bewees hem de laatste eer; en de kanonschoten die gedurende de treurige plegtigheid van het fort en de reede vielen, verkondigden alom, dat er een braaf soldaat was heengegaan, wiens naam nog lang bij het indische leger zal voort leven.

Door dit onderzoek is duidelijk geworden dat sommige feiten die in andere publicaties vermeld worden niet juist zijn. Toontje kwam niet uit een gezin van 12 kinderen en werd niet geboren in het huis op Verdronkenoord 90. Ook zijn er van zijn vermeende 23 kinderen maar 10 gevonden. Niet alle papieren van Toontje en Fien zijn bewaard, maar het is twijfelachtig dat 13 kinderen niet opgemerkt zijn gebleven.

Mocht er meer informatie bekend zijn betreffende deze genealogie, dan zou ik daar graag deelgenoot van worden gemaakt.

*Ank Poland, Jean Pesijnhof 10, 2311 SM Leiden, tel: 071-5140016
e-mail: ank.poland@wxs.nl*

In de volgende nummers o.a.

- Meer informatie over de afdelingsavonden
- Vervolg van de Latijnse woordenlijst
- Boekbespreking
- Voor u gelezen
- De kwartierstaat van de oud-kaasvader
- Alkmaarse raadsleden
- 'Op zoek naar verre voorouders van mijn moeder'
- De familie Impink
- Uw eigen bijdrage? Kopij kunt u natuurlijk blijven insturen!

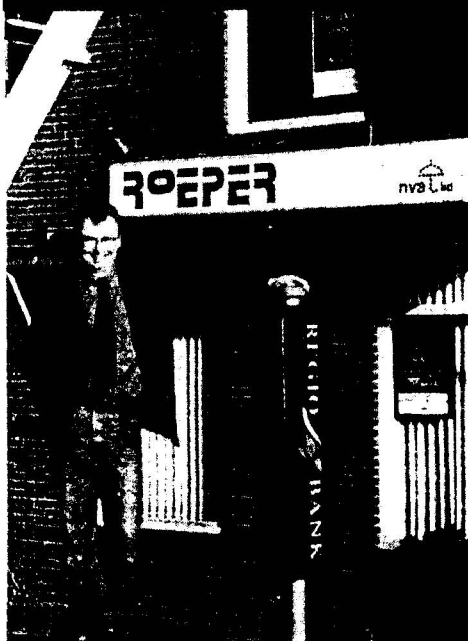
Redactie-adres:

G. Telman, Hulstlaan 87, 1702 VK Heerhugowaard,
tel: 072-5715452, e-mail: telgriffam@hetnet.nl

Overige adressen NGV afdeling Hollands Noorderkwartier zijn te vinden in het vorige nummer.

De binnenzijde van de kaft is voor deze speciale gelegenheid ingeruimd voor een sponsor van deze uitgave.

Op zoek naar het beste hypotheekadvies bij u in de buurt?

- ◆ Als Erkend Hypotheekadviseur bieden wij u deskundige en betrouwbare adviezen
- ◆ Door onze samenwerking met alle grote geldverstrekkers vinden wij moeiteloos die hypotheek die bij uw persoonlijke situatie past en afgestemd is op uw specifieke wensen.
- ◆ U profiteert van de laagste rentepercentages.
- ◆ Ook nadat u uw hypotheek heeft afgesloten, 'bewaken' wij uw hypotheek.

Bij Assurantiekantoor Roeper bent u aan het juiste adres!

ROEPER
ASSURANTIEKANTOOR

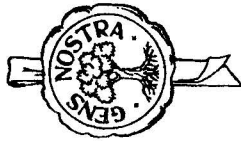
Kanaaldijk 101,
1831 GB Koedijk
Telefoon (072) 561 40 00
E-mail: info@roeper.nl

DRUKWERK

TPG Post

Port betaald
Port payé
Pays-Bas

SPECIALLE EDITIE
Alkmaar 750 Jaar

Nederlandse Genealogische Vereniging
Afdeling Hollands Noorderkwartier
Secretariaat: Hoornseweg 27, 1823 DH Alkmaar